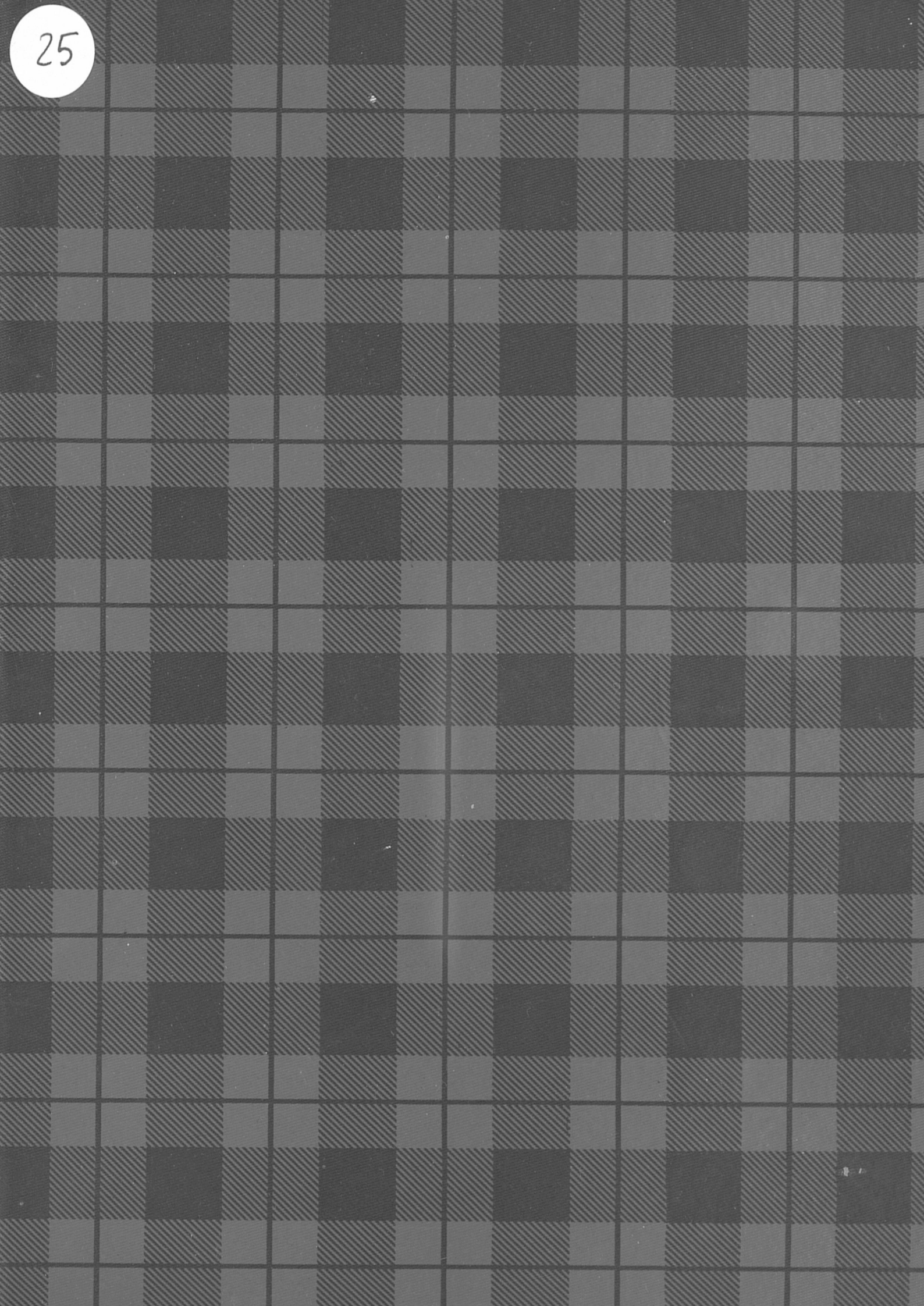

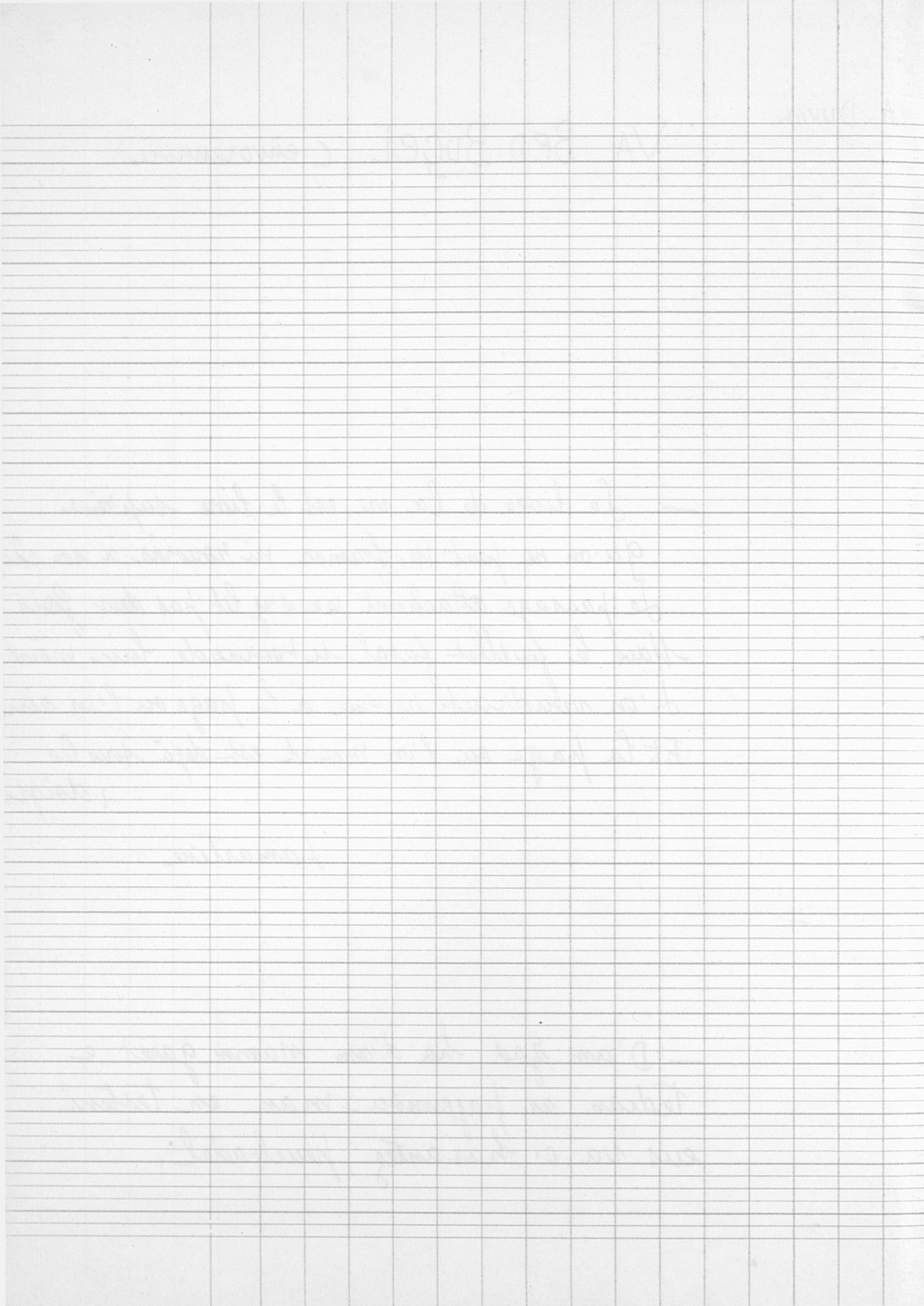
A. DUVAL

VA BED BUGEL (envorennoù)

— Le livre de la vie est le livre suprême
qu'on ne peut ni fermer ni rouvrir à son choix
Le passage attachant ne s'y lit pas deux fois
Mais le feuillet fatal se tourne de lui-même
L'on voudrait revenir à la page où l'on aime
Et la page où l'on meurt est déjà sous les
1 doigts

Lamartine

— D'am zad ha d'am mamm garet e
tedian ar pajennoù-mañ en testeni
eus va c'harantez peurbadel.

— VA BED BUGEL —

N'eus mui a rugale en deiz a hiziñ.
N'o deus ket o bed dezho o unan. Metket int
adalek o oad tenerañ gant an dud vras.
Ne vez Kuzhet netra outo. O fri a vez e
kement Kasz'vez en ti. Plaen es dezho laret
forzh petra. Dont a ra ganto gerioù o dife
talvez et dezho fest ar vazh bremañ 'zo
hanter Kant vloaz.

Gwechall pa errue ur c'hristen
bennak en ti' veze bountet ar rugale
ermaz da c'hoari, evit d'ar re vras da
vezañ libe d'ober o c'hoaz divorc'hed.

Ur c'hevin oa ar gevredigezh evit ar
rugale. Ha douget oamp da gasout un
doufañs evit ar Bed-se a anavezemp
ken nebeut, evel m'es techet an dudigoñ
eun a spered da gehelañ an traou
dianavez. Ha dre ma virent o sekreden
e seblante dimp o deveze pep den

bras ur beronelezh Kevrinas.

Gant an dud Kozh eo e vezen me
ar muiañ dedennet. En abeg da betra?
N'ouzon ket dres. Marteze dre ma
oa bet desket din a-vihanik kaout
doujañ eil an dud Kozh. Marteze
ivez dre ur seurt tuez ouz tud
Kabac'h. Ar pezh'zo sur, dre ma
Kaven fur ha dedennus o lavar.
Dre m'o doa un teizor diherkus-tre
a ouiziegezh hag a skiant-prenet, michañ
war gement poent.

E-lizh a skendennoi'zo bet chomet em
memor evelte abaoe va ood tenerañ. War
neur a hini eus ar skendennoi-se avañ
n'hellfen lakat marteze nemet ur ger, an
hini a rae pep hini gantan evel touadeg.
Lod all a zo chomet enloue'het em
spered dre o emzalc'h: o stumm da vale
da in em wiskañ, da lakat an ton war
o butun, da zebrin, da c'hoarzhin.
Yskis eo penaos e c'hell ur bugelig

derc'hel e-pad e vuhez am netaigou-se be-
buhetek en e empenn.

Estreget skerdennou tud am eus miret
avat. N'on ket memoret dreist, met soñj mat
am eus diouz ar c'hement ki ha kement kogen
'oa war dro p'edon bihan. Amisoù ha
kouez all, dreist-holl ar re o doa amisoù
fentus evel: Treut, Gandamm, Charn vras.
Sä. Kozh! Sä Kozh: brasañ buoc'h ar vro.

Ki bras Keriel 'oa anvet Tambour, hini
Kerlizon 'oa Belle Isle, hini Kerlizon:
Tambéle, hini ar Viliñ Pirenn.

Ar c'hezeg 'veze Moust, Primel, Koantig
, Bijou, Charlott, Blon, hag ivez Boulom:
hemañ oa marc'h ar Maer. Un cristall
anezhañ hag en doa deskel e vanc'h
evel ul loen sark.

Ar gentañ loen am eus soñj ~~da~~ ² voe eus ar
c'hi bihan luduenn. Medwirig e anv, Tomm
a oa Ken a oa Tommer. 'Oa mat nemet el
ludu. Mont a rae da goustek dindan ar
pod-houarn bras, ha me war va dave.

he war va farlochoù war an oaled
a sache anezhañ kuit diwar bouez e
lost. Ha rae Ket Kalz van evit-begañ
tamaloedet. Hefañ'rae e ludu, mont
da doull an nor ha distrein d'e
gorn l-omm Kerkent ha^{ma} Kave e du.
Ul lodenn vat eus va amzer a dremenenn
gant Medorig.

Sont mat am eus, ur sulvezh goude
kreizfez^g oa erruet div Itron eus ar
bouk da welout mamm. He vae Ket
en ti dres ar mamed-se. Kev-het oant
un tammig. C'hoant din michans da
vezañ hegarah, prest e oan da
doullañ kaoz gante. Meh petra e
lavareñ ? Ha feiz Medorig oa beh
ur rikour evidon. Kaveh am oa ur
sujet : Ham ! Ki bihan, dan ar poutouarn
'darre, Ki bihan 'dan ar poutouarn
dordign ! - dordign a lavarenn evit
ordin. He raen c'hoazh nemet fawt,
brezhoneg... Duet an hanv' oa

Skizhet Medorig o luduennin, Graet en
doa e annez en e loch e Korn
Kraon ar saout, ur skalier waen oa
etre an toull. Karr hag e loch, gant
ur bazenn waen ledan a bep tu.
Ize war ar bazenn tu loch ar c'hi
am eus tremenet meur a eur o tizout
gant Medorig. Petra fast deo'h? N'am
boa den da c'hoari ganin, ur bugel
e unan ~~en~~ en enaou prim gant
forzh petre tamm c'hoariell, ket eo
dezhan Kraon Kompagnunezh ver; tud
pe loened.

Lodennin a raen gant Medorig Kement
tamm lipousezh a zegouezhe ganin Kraon.
Gant ar c'hizhier oan ket ken sed-se.
Plijadur am bise o welout Kizhier bihan
o c'hoari met sede tout. Al leueñ
bihan avat oa mignoned vras din, dasout
din da vezan ribardellch gante a-wech.
Ar c'hezeg neuze! oa va doueou; ha
Koulskoude am bise aon bras outo.

Daoust din da vezañ garez ha gouez
va c'halonig oa bet tener a vikoazh,
Morse n'am eus gallet lazhañ na sellout
lazhañ leon ebet. Pa veze lazhet ur
femoc'h ez aen da guzh n'un toull
teñval bennak hag e vounten va bizied
em diostkouarn da vireul e glevout o
skruññfal.

Un dra iskis ivez. Oam kel vit gouzane
bezañ penezet. Sodin raen ha redek kuit
pa veze c'hoant d'am fouezañ. ~~Atoue~~
quelet am boa penezañ leueou bihan
ha lavaret oa bet din ez aent d'ober
fiko mat d'ar c'houerc'had - ar pezh a
oa gwir, velfust - Sede pa veze
komzet din eus penezañ a groge ar
sport ennoñ. Nann, nann, me vin kel
pezet, me vin kel pezet. Me n'in kel
d'ober fiko mat da Ferc'had! ...
C'hoant awalc'h am bije Koulstoude
da c'hoari bransigell war ar c'hozh
balanson - te, Ur balanson gant Kerdin.

a c'hiñh Kozh.

Pa vez fall an amzer 'Kerzh ar goañv
oa va labour reñt brizhun bara d'al
labouredigoñ marnañ. Va zad a
skube an erc'h gant ur skubeleun
vezr e penn ar bern plouz. Eno iñ em
dastume al labourer da glask ur
c'breunenn bennak distilhet a-douez
ar plouz tennet d'ar taout.

Iñ deiz oa deut va zad en ti gant
ul labourer en e zorn. Hantec-van
gant ar rir hag an naon. Ur frummadenn
am boe bet Ken ma oan krogeth da
ouelan - Petra ha deus boumañ da
c'huverouzin adarre eme mamm, Rir c'heus?
- Me iñ em tuez eus ar poko eon tihan!

Poko a lavaren evit jaour-Kaez.

Pavane Kaez! Kalonig tener ac'hanon!
Tapet am eus meur a vloñ dre vezañ
re dezer en desfet d'am fluskenn rust.
Abredik mat ivez edon dedennet gant
koned epar ar balafenned, o furnise
skañ hag heneuz, o tuisu Kaez, Hañvel

-ber awalc'h ouz petalennoù bleun o c'hounijal
Un druez awat oa^d zapout. Va dornig
kendiampart o gwaske michañ un tamm re
start. Kouezhañ rent war an devar hanter-waw
o lezel ur vleudenn skañv espar war
bal va dorn.

Ma oa al loened mignoned din, arvit
ar bleun am boa ivez kalz a garantez adalek
va bugalec'h tenerañ. Du-man oa ket a
liorzh vleun. Drek an ti oa un tamm
gosh-mor marellec'h gweun ha glas, hag un
torkad roz ru. Sede tout. Met p'ur wez
gouest da gontañ peh-seurt bleun a
gaver a-hed ar c'hleuzioù, er pradoù.
war vord an hentoù, hag e-touez an Ed.
evel ar c'hreñveg, an niel, ar roz aer, hep
kontañ ar bleun-frouezh: awalon, per, prun-
balu, ha morioù adur ar balanegi hag
al lanneier. Gwir eo, ar bleunioù-se go-
techet da weñviñ p'ur p'ur degaset d'an
ti. Met n'eo ket danvez betekid a wank;
pa ne vez min a vleun, vez delioù brav-
gant linoù Kaer; an diskar amzer, vez an

deliou Ken Kaer ha bleun. Hag om udehwar
ar beuz-bleiz ar gargel, ar fin a vez
glas abar.

Un tou-penn oan gant va bokidi. E-pad
an deiz vezen o tegas dormadoù bleun-d'an
ti; evel an holl rugale n'eo ket Kuntik
bleun an hini raen, nemet o dic'hougan.
N'am boa ket an distean albez eus
kened ar furm. Ne velen nemet splander
al livioù. Sonj mat am eus, tethaat
ha pellaat a raen va dormadig bleun
eus va daoulagad betek mezevellin.

Estreget bokidi avañ a raen gant
va bleun. Piv an hini hendoa destek
din ober. Kurumennou gant ~~gant~~ an
troheoligoù? N'am eus sonj ebet, mamm
marteze. Bepred adal m'edon bet
gouest da vountañ un neudenn en
un nadoz oan krogel da aozhañ
kolieroù, chapeledoù pe Kurumennou
gant troheoligoù dilostek. Klask a
raen barlennadoù, o dilosthañ hag
o neudennin dre greiz o c'halonenn

an heil distok un tamm diouzh eben,
muzulian war va fenn ha Haulman
daou benn an neudenn. Hogen n'eo ket
evidon va unan e labourer. Roet oa
beh din da gredin e tene ar Werc'hez
da gerc'hañ Kurnennou war an douar
evit an deiz. Meh ne gemere nemet
reou azeñ gant bugale fur.

Bep noz enta e lakaen ur gurunenn
war ur vodenn e-tal an toull-Karr.
En noz e tene ar Werc'hez, ha Kentan
maneur a raen bep beure oa mont
da welout ha savet veze va c'hurun-
nenn d'an neñv. Levenez a-leiz va
c'halonig pa gaven goullou ar plas
ha tristidigezh tost d'an di-lesper-
ma chome eno ar gurunenn hañter
weñvet. Na vezen ket beh fur awalc'h.

Un deiz awalc'h edon degouezhet
war an taol trubarderezh. Va zad
oa dres o tapout Krog em c'hurun-
nennig hag o vountañ anezhi di-
balamour en e c'hodell. Torret an hud,

Echu d'ar c'burunennou. ha glac har-
em c'halonig. Va distroez hadenn gentan
voe. Ha toulllet oa ennon hent an distred

Mec pequir am boa desket lakat
neudenn en nadoz, set oa din ober un
dra bennak gant va nadoz. Setu me
krog da wrat. Mamm a wrie mat-tre,
deskin rae din 'ta ar stumm da
vountan an nadoz en danvez.

Alies a wech avat a biken va
bizied. Mec n'eo ket se oa ar
gwashan evit mamm; Koufonin dezhi
he neud a raen. rak ouzhpenn gwariet
a felle din: Brodan, pichons! Gant
neud gwenn war danvez temval ha
gant neud du war danvez sklaer
Un nebeut Krifien Jezus a dreuz hag
a hed, a vides hag a we, ha
setu va brodaden. Soy mat am
eus, ar gwenn ha du a blize din
ar muian, gwenn war zu, pe du
war rwen. An eneb efed-se a
blize din, tede!

Un dra 'blijfe din Kenañ ivez oa
bezañ douget war ar garrigell. Se
oa p'edon biban biban. Pa iz aen
gant tad da diboull gost d'an
traoueriez e vejen lakal war ar gar-
rigell. war beunoù va daoulun, Krog
gant va daouarn en azeun, va fri
us d'ar rod o trein, o trein in eur
wigourak, hegen brav! Ken brav Ken
ma in em lakaen da ganañ. Va cha-
naouenn oa na hir na truezus. ouien netra
nemet la-la. Da zistrein d'ar ger
va zad a garg ur garrigellad gost.
Fellout a rae din mont war c'horre
Met Ken them eo ar c'hrav ma veze
analc'h dezhañ e garg ket da gaout
va fovez ouzhpenn.

gwenanennin a rae warlerc'h: me
ei wan ar ganik... Laka-me wan
ar ganik! Ma feiz, savet ar c'hrav
va zad a rae ur poz, a lakae achanañ
war va farlochoù war ar geot, Aze
avat e veze brav! dous din dan va

bruched, sel a us d'ar rod. Kan
bremen plac'h bihan; eme va zad
emaout aze evel ur glesker e touz
ar ger!

Pa gonzon eus gleskered, ar re-man oa
mignoned din ivez. Va mamm a lavare din
oa arabad ober poan ebet d'ar gleskered,
ar re-se a gase dour d'an aotrou Doue!
Hn tousegi oa ket mamm evit o gonzon-
ha difennet oa ouzhin stokañ ouzh hini.
Binimus edont emezi, Plifout a rae din Kalz
KoulstKoude o c'hamasueun hiraezhus en
noziwi hanv. Mamm he doa donfer outo.

Me eo ouzhar melc'houd eo am bezz
-haq am bezz bepred - un donfer didre'hus
Ken ma ra heng din skrivan ar ger.
Met ouzha an naered neuze am boa, ha
bepred - un doan Klavidik. Mont a ra
ur sklas drezon man, nemet kuzal!

M'am boa un doug naturel d'al loered
ha d'ar bleunioù, ar gwez oa evidon
boudoù sakr. Desket oan bet ez-vihan
da dougan ar gwez. Trabal Terrin begra

plant, arabat peliat troad ur blantenn.
arabat sachañ war ar skourrou d'o
dichoñkan. Va zad oa ket vit gouzout
gwelout machagnin Koad. Ha deus oan
prim da garout ar gwez. Kenciled oant
din, o flourañ a raen gant va dorn en
eur dremen e-biou dezhe.

Alfred Kenan a ouezen distañvalout an
eil seurt Koad diruzh egile. Fent am bez
end eññ, c'hoazh an deiz d'heziv pa welan
tud, n'o oad ha n'anavezont ket ar c'hoad.
Me gred din am eus o anavezet abretoc'h
egile va amezeien netañ dre o anvioù.

Un dra iskis, marteze se eo am sikouras
da deskin prim anr ar plant: atav vejen
o tramouilhata delienn pe gested, ha ma
feiz n'am eus ket dilezel tre c'hoazh ar
gustumans-se!... Ma deufe din, Doue
ra viro, koll ar gweled, e vefen barrek
a gredañ da anavezout dre o blas kement
seurt Koad zo en Terouer hep fazi.

Ha ne oa ket, Kennebeut bras ar bern
ouzhin fi edon Kroget da grafat war ar

gwez. Klevast a raen trouz KoulKoude gant
mamm. pa vele ac'hanon pintek vel ul
labous war ur blantenn bennak.

- Pelec'h eo aet ar youch mañ adarre?
Terrin a ri da c'hoag, velkent. Hounnan
memes tra 'zo ur paotr mañket.

Progan raen va zammou dilhad velfust
ha va c'hoec'hen ivez meur a dro, ma
lavare mamm dis. Ket vo lakaet ur
c'helec'h' houarn e traon da robenn.

Houzon ket kaer petra vez lavaret d'ar
rugale all. met evit me bepred a gleve
Kroz ken alies ha bemdez ha c'hoazh
oa c'hwitet va mamm baour ma klasse
ober ganin ur bugel seven ha fur.

Degaset vez bemdez da sonj din eus
furnez va c'hoar nihan aet gant Doue
tost da dase vloaz arast ma oan deus
me war an douar. Honnezh oa sioul
ha sentus, honnezh oa sperelek hag
hegarat. Maia ac'han ha Maia a
les-hont. Pell oan eus ar patrom avat
ha peadra am boa da goll Kalon. Ne

garen Ket Koulskonde welloc'h eget bezan
ivez ur plac'h rihan vat evit distkouez
d'am mamm he c'haren Kement hag he
devoa Maia he c'haret. Met sinazh
anien an eil n'eo Ket anien egile.
goude bezan bugale d'ar memes tad
ha d'ar memes mamm.

Mamm ne gaezhige Ket remour ac'hanon, ha
me ne ouezan Ket ivez distkouez va c'harantez
dae gomzou ha dre festerou. Dont heptken
a oar ar garantez diouzul am eus douget
a-hed va buhez em c'halon e Kenver va
mamm. Ne wevent nemet eviti. Klavridik ha
gwan a oa ha va holl freder oa he
diwall eus a bep dreuk, a bep skizhder.

Kement all ivez a garen va zad. Met a
vistrigozh am eus Kredet ne oa Ket Ken Klavridik
ur gwaz evel ur vaduez. n'en doa Ket
Kement ezhomm a skoazell, Marteze e fazien?

Da betore oad edon kroget da sevel va
fri tremad al loar, ar stered, ar c'houmoul
ar ganevedenn? N'am eus sonj ebet. Met
plijout a rae din sellout euzh an eabl

ar stered o lintrañ am lakae da humreal
Mamm a lavare din oa se an tachou
aour war gadoriou an Tad Eternel. Ar
Ganevedenn, a ramp ni outi "Gwareg ar glav"
a oa ur marzh eridon. El loar oa Paotr
e veich lann. Ar stered red oa daerou
Sant Loranç !

Oa Keh Shepken astrou lugernus an cabl
am dedenne. Kement gouloù o lintrañ en
noz a rae din ar memes efed. Sonj am
eus n'oulen Keh mont da goulkeñ Ken ma
veze tremenet an tren sklaer. Daou c'hant
metr bemak diouzh an hent houarn emañ
an ti. Un tren beafourien a dremene
goude Koom, disouñet avat am eus an Eur.
Kerkent ha ma kleven ar vouloù, ha me
marv gant ar c'hoant Kerkent e Tereken
da deull an nor.

Koom am eus eus steredenn lostek 19.10
He gwelet am boa pe n'am boa Keh ? Se
avat ? ! ? Met dre forzh Klevout Koom, ha
humreal gant se, soujal a rae din
bezañ he gwelet. Ar bugel ne rei Keh

Kement, se a diforc b ete an hunte hag an
Quiroud.

Ni am eus ket tref da vezan bek teket
d'ar gae. Pa lavaren un dra e Kreden e
oa quir. 'N em douellin a raen michañs a
wechoi. Ha ne blif ket din veze kontet din
re a faribolennoù.

Hogen evel pep Kelt oan dedenneh a vhañg
gant ar Mañh. Ar c'houadennoù, ar c'hañs
a rae din skijañ, a rae din aon, a rae din
ober gwall humoresu marteze, met bepred e
plif din Klevout seut marvailhoù. Mañ!
Kont ur gaez din! Pet gwech am eus graet
ar goulenne se d'an nozjou gwan ma veze
graet un dommadenne dirak an oaled
arask me vezent bountet em loch.

An Hstorion se, en meizet am eus bek
dimezhatoch oa bek ijinet un tamm a
rahoz evel lakaat aon d'ar rugale. Eil
ober dezho testaat d'ar ger arask ma
veze noz.

Kasjou lutined, Kornandoned, An
travilh tan. Paotr e voned rug. Paotr e Vamm

Ar Varker Vlen, ha me oer ?

Hag ar Sabad Kizhier ta ! Unan bennak
en doa intentet fruez ur targazh o lowe-
rost d'unan all : Lar da Vorig eo maro
Bruno, Emichon ar re se oa gennou
bras ar sabad.

Ha neuze da noz an Nedelez e Korneg an
holl loened da dawl an Hanternoz.

Noz an Nedelez ! ma veze astreet din clum
war vale ken ma veze roet o adkoan d'al
loened. hag evet ur volennad chikolat
tomm, ar wech nemet ar bloaz e veze
graet chikolad a gredañ. Va botoñ Koad
bihan e lakaen e Korn an Oaled neuze
hag an deiz warlerc'h ar beure veze pres
da welout petra veze diskennet e-barzh.
Ar Mabig Jezuz oa fin awalc'h. Ne gouez
ket a draoù pinner en e dro war ar maez
Me gred e Kanae e sac'h tro ar bruck
Veze ket bras hon lod ni bugale ar maez
un aval penn Kizh, ur gwenegad madigou
pa veze un aval orañez pe un tamm
gwastell avat, se oa ur prof Kaer sportus

krabab oa din laret (xamal avat a raen) oa
an avat penn-kazh eus liorzh drek an ti, bel
lakaet de veüin gant va zad e krec'h e
bret. Nann hennezh oa un avat mofe! Ha
mat pell'go!

— YEZH AL LABOUSED —

Kentan muzik am oa Klevet oa dre sur
kan al laboused. Tamm ha tamm am boa
desket o yezh. Gwech e vez lavaret din
o c'homzoù gant-hemañ pe hennek. Gwechoù
ivez o ifinent va unan.

Ra vuzunen bara d'an eoned; pe d'an
Erned nij pe d'ar c'hloudadou eoned. Yer
en em lakaent da wikal gant ar joa.
Mik-mik, wik-wik emezo dibaruez. Ne
grede parfet e lavarent Milwig, minwig
da lavarout eo: minwig bara.

Kan an alc'hveder oa desket din albed
gant va mamm: Per. Per digor din, biken
fec'hed na rin a lavare a dakadoù

en e nijadenn sonn en oabl glas. Ha
kerkent a cheñche kaoz ! Tê tîe tîe
emezan o m em lezel da ziforagoellin
d'an douar. Morse ne gave digor.

Ar c'hanaber eme va zad, ha veze
o tihadan kanab pe gadl, pe irwin a
lâre evelhen ! Eus a deiz e Krouez d'ur
Hag eben ma finv. Ret veze e gwinion
lakat sportailhoù war ar mammenn
kaol pe irwin pe ne vane ket un
hadenn.

Ar rifodell er goañv a glemme truezus
Ne grede din e lavare : Riv. Riv. riv.

Ar drask, hi a zegase da sonj
ober pourveañ danvez tan sec'h ! Kaset
keunet d'an te. Erre zo amzer gris !

Pa dostae da Bask e Kane drañt oc'h
Kig ha u ! Kig hag u ! Kig hag u da
Bask ! hag ur boton lâr nevez d'an drask

Ar moualc'hi, predon bugel, a gane
d'am sonj kalz bravoc'h eget an deiz a
hiziv. Deskin raent marteze gant ar
bastred a veze atav o Kanan pe

Antellat, n'eur vont dre an hent pe
war o labour er parkoù. Ne skuizhen
keh o selasou o c'hantikou.

Dann eus al labourer a gave o flijadur
oc'h ober goap eus an dud. Sede petra a
lavare va zad un deiz :

Ma, emezan du hent war ar wege
gustin oa ul labourer hag a rae anezhi gant
Abade Kreiz-eiz emañ o riboullat din
ar memes son !

T'eus Keh a vutun Tieu ?

T'eus Keh a vutun Tieu ?

Kae d'arvit !

Kae d'arvit !

n'bin gozh roie ar'hañt dit.

An du-beed neuze a gemme o
c'hant hervez ar taeron :

- N'eus keh a gov. boued 'zo ! e lavare
en hañv.

N'eus keh a voued, Kof, zo ! emeze
er goañv-keiz.

Ar goukoug oa evidon al labourer marzhus

Donedigezh ar goukoug oa un darvoud
a bouez bras. Erui an hañv. Evel ja veze
hini bet Kargel da zegas d'ar vro, an
Heol sklaer, Klouarfen an aer, ar glazur
nevez, ar balafenned hag ar gwenneked
hag ivez an togoñ plouz. Darn a gredas
end eññ e lavare Toq plouz! toq plouz!

Ar goukoug a zegouezhe e Breizh dres
d'ar mare ma Kuba ar C'hefeleg ar vro
E'n em dremen a raent en heñv. Ar goukoug
a ateste ar c'hefeleg : Petra zo a nevez bañs
en Breiz?

- Tan ha maged 'zo a-leiz!
- Kozh Kougoug roste eme ar c'hefeleg
- Kozh Kefeleg labret eme ar goukoug

Ar brini avat oa laboused Kavañs,
nag a gowetenn en deus roet al loened
pluñv-se din. Din ha da holl rugale
ar maeziñ d'ar mare-se. Bondennaden
diniver a vrini, ken ma veze du an oabl
a dremenef bep leure o vont war zu
an Argoad da glask o degezh da goulz

an Here. Dispenn a raent parkadou ed a bezh.
dreist-holl ar c'herc'h. Ret oa neudennin
an tachennoù raktal goude an hadañ.
Mek pa veze fall an amzer, an neud a
kreine hag a dove gant an avel. Hag a
hend all pa chome fell an erc'h war an
douar ar brini marnoniek a giskenne
bepred davus d'an neud.

Sede ma veze dalc'het ar rugale hep
skol e-pad ul lodenn eus an here da
zivall ar brini.

Huchal a rae unan a bouez, penn 'n'eus
fennal e givrec'h : Tiä ! Tiä ! Pou ! Pou !
ha penn dra vigellin bizhier war o berc'h.
Abred e veze lakaet ar rugale d'ober
gward war ar brini daonet-se. An dridi
oa hogozik ken gwazh all. a villiersin
e Konezhent war ur park o Tiwan. Ar
re-man veze graet ur son all d'o
dichoual : Trrrrr ! Oa ket an holl
avat gouest da gistagan ar son-se !!!

Gwechoù ivez veze lakaet glasoù ruz eus
an oaled en ur c'helorn ha skolpad mouez

da beurlengnan ar besel. Pozeh veze e kreiz
an dachenn-hadet, war dri maen. Ober trebez
Teurel a rae moget en aer, ha gant
monet bep ar mare da adlakah Kolped
e teurel a-benn da spontan ar brini.

Ne vez mui nemer a vrini dre amañ.
Diskaret eo bet Koad. Hio ha distrujet
int bet e Koadou Kerewen. Ur glac'har
oa seurt bagadion brini evit ar Vro.

Klufini veze stank dre amañ predon gasuant.
Nag e vezen frommet ja save a daol trum
eus tre va zvid er bagad glufini'n eur
ober un douani iskis: Ferraou ou en!
Ar gluzer diantket a c'halve ar re all:
Kerc'h rik! Kerc'h rik! emezi.

Ar gazeq koad a gaven ul labous epar
he yezh da dishevel kaer eus yezhoù al
laboused all. Un doare c'hoarzh kentoc'h
un c'hoarzh diot avat! Methe livioù
a gaven ken brav. A vihanig am boa
desket ivez anavezout ar plun, plunven
nou kavel a stlabez er parkou, o
dastum a raen evel ma fastumen bleun.

Ma oan dedemmet gant plam al laboused
hag o richant. o neizhon hag o vion
bihan Koant a rae va dudù. Ha ma
feiz chomet on bugel war ar poent -
Teneraat- vez va c'halon gant ar wel
eus un neizhiq treset gant Kement a ipin
dousaet gant Kement a garantez evit al
labousedigon gwan a c'hano eus ar vion
bihan burzhudus-se di'an Nevez Amzer.

Ar gwinner gwir ha mistr oa ivez un
darn eus va mignoned em Bed bugel.
Ha pa lavare mamm din: Houtman go' vel
eur gwinner ne veze Ket dronk ennon tur
er c'hontrol eo. E yezh arab da Ket
aezhet da drevetiz. Dont a raen a-benn
in eur harpañ stank va zeod em dent
an traon ha c'hwet an solud d'ober
un drouz damheñvel eus Kuntenn al
loenig rous e Zirkouarn sonn ha blevek.

N'ouzon dare perak ne veze Ket anvet
"Laboused", an Evned mor. Ne gleven Kammek
nemet: loened mor. Ne vern pe-sek
Labous, atav veze graet (hag a vez bepred)

loened-mor outo. E skend an Evned-se eo
am boa graet anasudegezh gant ar mor
pell amzer arak bezan gwelhet al liv
outan. Rust eo ar mor, a lavare va
zad. loened mor go dre aze! 'Man ar
goain o vont da stardan, piged mor
go war ar vro! An avel go 'r mor
a lavare, wechoù, sevel ray an amzer!
- Petra oa ar mor? a c'houlennet me
- Ur stang vras leun a dour sall ha
fesked e-barzh, ha batimanchoù war
c'horre ha war ar batimanchoù oa
martoloded. Bez am boa end eeün ur
c'henderw martolod, Degaseh en doa bet
din ur bompinell borseleñ gwisket 'vel
ur dimezellig. Stag oa gant ur c'hommant
e fons ur voest-Kartonz, serret he
daoulagad. Pa saved ar voest en he
saw e tigare ar bompinell e daoulagad
glas, Hola! ya meh ne veze ket roch
a seurt c'hoarielloù prizius da seurt
Kanfantennoù ganin-me. D'ober petra
eme mamm? Da derrin diougthu? Sede

ma chome ar boupinell lorseken da louedin
en he boest. Mamm he doa fardet unan
din gant pilhou. ha honnezh na dree ket
ruilbet ha diruilbet e touez ar fank
avah Ken oa diaez gouzout pehini oa
an tu mat pe an tu gwi outi.

Domino veze c'hoariet alies, da sul da
noz dreist-holl, e kerz ar goañv. War
ar frenest veze ar roest domino. ha pa
c'hellen kaout an tu a raen ur bartiad
gant an domino-se. Ober a raen regennad
war an daol. ar re o dije daou ben
memes tra veze taket a-dreuz. 'Michañs
a raen kalz a fizioù em "cheu". Met
kalz bravoc'h a gaven sevel Kestel gant
an domino. Kestel, tourioù, mogerioù. Va
bad a ziskouezhe din penaos. tze avah
e vezen em bleud.

- Sell a vat bihan hag a ri unan
da unan goude. Sell, hemañ vo an
Tour Eiffel. Ha hemañ Kastell Pontedeg
Hemañ bremañ vo Kastell an Taro.
hennegh oa bet diskaret gant un taol

aval poazh! ma feiz va c'hestell me
ne veze keh ezhommi zoken un aval
poazh d' o diskar. Kouezhan a raent
o unan brow mah a boan hanter-
savel. N'am boa keh deske c'hoazh
legennou ar c'hempouez.

Abredik awalc'h ivez am boa deske
planisonin broenn d' ober Kerdin da
c'hoari. Ne veze keh freneh Kerdin Kanab
d' ar rugale da c'hoari, nemet d' ur boue
c'hiiz bennak, ha c'hoazh? Mont a rae
bugale ar bourkou war ar-maez da
glask broenn a wrec'hiadoñ.

Met estreget c'hoari a veze d' ober.
abred vez lakaet bugale ar feurmioù
da labourat, hag an abretañ eo ar gwellañ
Dastum ar vion, rein boued d' ar yer,
d' al lapined, d' ar c'hi. Kerc'had un
dornad plouz pe ur bod lann sec'h da
c'houezhan an tan. Mont da hopal
da lein ha me oar?

Adalek ma c'hell ar bugel Kemer
perzh e labour e dud e tremen e

amzer hep gouzout dezhan. Bemdez ha pad
an deiz eman o testin un dra bennak
nevez. Ha debet eo ar feurliesan gant ar
c'hrac'h gouzout.

Da be oad am boa desket kontañ ?
M' am eus tamm soñj ebet eus se. Me
gred eo war ar bighier klouedou am boa
graet va c'hentan studi. Deskin diouzh
an orolaj va bet kalz diaesoc'h am eus
soñj. Ar gozh nadoz vihan¹² veze ordin oc'h
ober e fenn hec'h unan. Perak 'ta na
dalc'he ket da heuilh an hini vras ?

Ha da be oad oa deraouet va buhez
speredel. da lâret eo va buhez relijiel ?
Me gred, evel holl rugale all ar barrez
e vezen kaset hep bloaz da avelin
deiz sul ar beuz : "Paskig an ui" a
lavare an Aotrou i'n Auregan. Pask ar
rugale vihan. Met ar pezh am eus soñj
mat avat eo a gase mamm ac'hanon
da welout ar Mabig Jezuz war e
dron ; ar c'hrac'h Nedeleg. Se a welan
bepred em memor evel ja veze dec'h

Frommet holl e vezen o welout ar bugelig.
Doue se e dreid diarc'hen gourvez
war un tamm flour dindan un doenn
blouz, quir blouz. St fozel hag ar
Werc'hez, an azen hag an efen oant
Keh bravoc'h kalz eget ar bugel. Hag
ar mester a douge un oant war e
skoaz. Henna eo a garen ar muian
An tri Roue, ar morian oa iskis d'am
meno. Ouien Keh oa tud du e giz-se.
Hag ar c'hanvaled ita! Ha perak oa
loen Kezeg ebet? ha buoc'h ebet?
Chas, ha deved oc'h ober neuz da
bewini spoue, oa geotenn ebet war
ar reier.

Mamm a save ac'hanon da lakaat
ur gweneg e plad ar mabig Jezuz
da sikour prenañ dezhañ ur botou
tomm.

Lavaret am eus oa tenerik va c'halon.
Ha! anavezet am eus ur paster en doa
c'hoazh Kizidikoc'h Kalon egetan. Lakaet
oa ivez da rein ur pezh moneiz d'ar mabig

Jezus. It boan deut ermaez an Hliz e lavaras
d. e vamm:

— Perak eo lezet diarc'hen ar mabig Jezus?
N'eus ket botoù na loeroù ebet?

— Nann, eme ar vamm, ja vo arc'hant
anwalc'h er plad e vo frenet dezhañ.

— Ha ma varv gant ar riv? Propoc'h veze
bet dit bezañ aet da brenañ dezhañ te
peogwir ac'h eus arc'hant' barzh da bres!...

Deut oa dour e dasulagad ar vamm
gant a frommet voe o welout pezen
mah oa kalon he mabig.

Klevout ar c'hleier o vrallañ oa ivez
ul Levenez dispar evidon adalek ma oad
tenerañ. Kleier Tregrom dasuth dezho da
vezañ skañv a vez klevet mat a bell
diouzh ar roud ma vez an avel, e
lavarfe unan e refent e park netañ;
traonienn al Leger a degas o dourson
skeltr da fraez war an tu-mañ.

Ha na pebezha pardon an deiz ma ye
ar c'hleier da kom. Kaer am beze bezañ
war evezh ha dic'hongal, va fri en

aer, n'eo Keh bet tapet gann Kammed o
gwelout o tremen, nag o tont hag o vont
Kredin a raen evel just ez ae an holl
gleier da Rom dez yao Gamlid! Ha
na fegen drant e sonent da eur an
distro. Anat awalc'h veze bet mat o
beaf ha lavuen o adkarout pep hini
e gloc'hdi...

Kelou ebet avat, em bugaleaf eus vion
Park e tukt pe chitlad, gwin vion,
vion yer, prazhet en dour, ya. Hag andrith
bet er moget (gouez d'ar son) eo, veze
bep bloaz da Sul Fask. Se oa friko!
N'eo Keh bemdez veze debret vion er mena-
jou d'ar c'houlz-se. Hag a-hend all
ar vion oa difennet ivez gwechall e
park ar c'horoiz Kerkoulz hag ar c'hig.
Setu perak da Sul Fask oar sañsch
da rein tro d'ar vion ha d'ar c'hig.
Ar c'hig-man veze paket gant
linseleion e-piñ diouzh an tñ ha pe
veze komzet ouzh Kig veze lavaret gant
doujans: Gant resped d'an amper Santel!

Tudennoù va Bed Bugel

Bugale niverus oa e tiez ar geriadenn
predon bugel. Hogen n'eo ket ar mugele
am dedenne ar muiian. N'em gaven ket
kaer em bleud en o zouez va unanig.
An tiegezhioù niverus a veo un tamm
warne o unan, ober a reont o zamm cheu
o zamm kaos. o diduelloù Koulz hag o
labourioù hep santout ezhomm a harp
eus an diavaez.

Oa Ken niverus unan, eil merc'h
ar Viliñ, un nebeut mizioù Koulz
egedon a gement a n'em gavenh'n em
fligadur d'he heul. Cheñtil oa Kenan
dous hag hegarat. Kompren a rae ma
digennet war a gredañ, he c'harout
a raen evel ur c'hoar. Ha da dri-
ugent vloaz goude, he c'hoar an bepred
kement all. daoust m'hon eus bevel
pell an eil diouzh eben abaoe daou-
ugent vloaz zo! Bertina! gwellan

plac'hig Krogel gant Doue!

He zad ha ma zad oa avel er memes farrez e Kichen ha Kichen. Ha pe oa degouezhet dezho i'n em gavout adarre amezeien pell eus o farrez c'himidik oa startach etrezo skoulm ar vignoniez. Abredik 'ta oa Krogel an darempred etreomp ni bugale, emichañs p'edomp c'hoazh war ar vrec'h.

Techet eo ar bugale da i'n em gabailhat ar feurliesan ne bad ket pell ar cheu: "Fachiri Kanailhez a bad peder eur war n'ugent"! eme ar c'hrennlavar.

Ha! biskoazh etre Bertina ha me n'eus bet ur ger a-dreuz. Bez eo hi fried-mamm ha mamm gozh evurus, ha bep bloaz 'vez ur gouel evidon kaout o vizit d'ar vakansoù, rak evel al lodenn vrasañ eus ^{ar} Vretoned, diroañ o doa rante.

Diwoañ n'eo ket ankouaz e vro. na yezh e gendadoù. Brezhoneg mah a gomp an tri rummad bepred. Ha bep bloaz e tremenad o holl vakansoù e Breizh.

Un dra, re eo din anzar, am dedenne d'ar
Vilin - se pa am bihan : un turzhunell d'ar
oa er gaoed. ha Kanan, rae Konkour
un drugar he c'hleout ! gant ed du
e veze maget eil ar feurmian. Biskozh
n'am eus gwelet turzhunell all Ken troet ha
hi da ganan ...

Bertina-mañ he doa ur galon aour. Prest
veze dalc'hmat da rannan ganin he
madigon, ha zoken he zamm bara du
a gaven me welloc'h eget Kouignon.

Kalz a segal veze hadet em c'horn bro
hag e meur a diegezh veze bemdez bara
segal - winiz. Pa dene arevalion segal
winiz d'ar Vilin. Ar miliner a vire ^{br}gopr
evitan e unan. Gopr an arevalion gwiniz
a veze da werzhan. Bara du eta veze
ataw er Vilin. Bara du ha kig sall.
Ar c'hig sall - se oa mat dreist-rak
moc'h ar miliner oa maget gant
brenn ha griz. Ar c'hilhevardoner ender
a rae ur briz uheloc'h eil ar moc'h
se ... Da hanter Kant vloaz gonde e

seblant din santoul e hoazh war va
staon blas blizidik ar bara segal
hag ar c'hiq sall hanter-lardeh e
milin ar Pont Kozh.

E milin ar Pont Kozh e lec'h m'eo bet
va mignonez Karet Bertina an diwezh an
milinerezh... C'houez ebet pell amzer go
eus dumm ar bleud segal endro d'ar
Vilin adsaveh eus he froull eus dou
da regañ ti-hañv estrenien binvidik.

Ar Rod vilin na dro mui, Rod an amzer a
dro dalc'himat. Ne dro Keh bemdez war
an tu mat! Na rod ar Fortun Ken neb-m!

— Andrewig —

Ar Vilin go e tu Tregrom. Ret eo treuzin
ar Pont: ~~Ar~~ Pont Kozh. Ur pont roman eo
solud mat bepred war e bilerou. e
beder volz mein Kizellet hag e aspledou
mogerennet. E tu ar C'houerchad eo un
ti liban e Korn ar Pont. Aze oa o chom
pa oan me liban, daou oristal an

Tad Kozh Job Wegan hag e vab bihan
Andrewig. N'am eus Kech sonf eus mamm
gozh ebet. Marteze oa, n'ouzon Kech.

Andrewig-mañ oa un neiz-habaer tereh.
Marteze ez ae d'ar Skol, Met ar pezh'zo
sur da goulz an neizhoñ veze atav o
c'hailhosad. Ur gaeved oa itruket dezhañ
gant e dad Kozh. Hag ul labous-nij, pe
daou e veze dalc'hmat ebargh. Kegin pe
roualc'h pe dubē.

Saoz a oa Andrewig ken ma oa Saoz.
Sede, emichañs ar pezh am eus dalc'het
sonf ar gwellañ a zivout ar paotrig.
— Para ta, ra ta Kozh, ro ro roet
t eus boued d'ar gegin?

— Hemañ ra, r charre gant ar gozh
Kegin-se eme Job!

— Para ta ra ra Ta Kozh. Te te te
blij Kech ar gegin dit neuze?

Va zad a lavare: Andrewig zo
pinvidikoc'h eget St Vilour. Hennañ
n'en deus nemet ur c'hloec'h hag
Andrewig en deus daou, unan e

Jep fronnell. Da Keh e unan. Druz veze
d'ar c'hoalz-se Pont ar mechi gant an
holl rugale. Ouzhpenn veze roget alar
e zilhad. dre grapah er gwez.

Un dro oa bet tost d'ar man da
Andrewig. Un torgotig dew-sech oa
stouet ta us da Oget ar c'hoad, eus
duman, ur park bihan Kalz izeloc'h
 eget an hent bras. Andrewig a ouez
oa un neizh Kaez-koad er gleusenn,
gant joan oa krapet warni, bountek
e zorn en toull bihan rond an neizh.
Siwazh! ar skourron oa sech. Terrin
reas an hini oa dindan e dreid. ha
sede Andrewig a strililh ouz ar
wezenn a-bouez e zorn sachet en
toull. Bledal a-rae vel ul leu, oa
Keh hep abeg. Va zad a glewas
anezhan, a dostaas ha gant mil
boan a feras a-benn da zieubien
ar Pavour Kaez Andrewig. Oa ket tra
des. E zorn oa Koenvel gant ar bouez
eus e gorf e pign. hag an toull oa

Ken bihan. Dironet oa Andrevig evit ur
c'hwegad eus an heizhoù Kaseg-Road...

— Chefig —

En ti nesañ din oa ivez un paotrig.
Un tamm oa Kosoch egedon, ur c'hilken a
bowtr'oa. Atav e vezemp e n'em gatailhob.
Isañ a rae ac'hannon evit kaout plijadur
an gwelout o fulorin michañs. Pe vihan
oan c'hoarh. Me soñfe a lare traou din
dre vat. Hag e vezen feuket 'veljust.

. Mont a rae ar pikou fall-se d'ar skol
da heul e c'hoar pa dwe en e benn. Met
alies a veze klam diouzh ar beuse: Poan
benn pe boan gof. Tremenet an eur da
vont d'ar skol. Chefig a save, a rede
a c'hailhose yac'h, jek. E vamm en leze,
d'ober e volantez. Kement itrik fall
oa tout a ipine. Pa veze Kaset da
vesañ a sache e vuoc'h war ar c'hleuz
da beuzin evit leugnañ he c'hof dezhi
primoc'h. Laer oa deub buan e vuoc'h

da vezañ. ha sede ma rante chefig chom
da nesa. ha kenavo d'ar skol.

Hon farkeier oa metk ha metk. Jigarez eta
da in em chikanat. Piv a groez da gentan!

N'am eus souff eket. Oa ket pünvidik wa
geriadur tur mat - Chefig fall! Tri lous!

Sede holl pezh a gaven da laret.

— Chelig divalo, chelig divalo, eme egile.

Sodin raen. Me divalo? Oam ket michans!

— Eo, te eo plac'h vikan Erwanig divalo!

Mont a raen e belbi.

— Tata n'eo ket divalo. Tata zo ur gwaz. Tata
zo Erwan Dival. (Dival a laren, souff in eus.)

Chefig fall! Friboez!

Met ma tiflute war vel unan eus ar
mammoù. raktal echue ar gatailh.

Bez en doa Chefig hanter vrendour ermaez ar
vro. Pa varvas ar Morvan Kozh-antad oa
kalz kroc'h ege ar vamm - e teuas Emil
d'ar ger da sikour e vamm da zerc'hel
he zammig douar. Hemañ oa un den eus
ar fentelan. Dont a rae da sikour wa
zad Krogadon. hag ivez d'ober un dommaden

ur wech an amzer goude Koan, er goano.
Emil-mañ en devoa ur geriadur dezhañ
e unan. Evel ma lavar a c'hallaoud:
"des a-peu-près" veze alies gantañ war
an tafiñ, ha me am veze plijadur gant
al lebray fentus-se.

Ar c'hleier oa "bollingou" dezhañ.

Ar c'hemenner oa ar "c'hi melen".

Beuzin Kizhier bihan oa "Kas anezho d'ober
martoloded, ha me oar?

Distroet oa Emil d'an Normandi e bec'h ma
oa paotr-saout. Ha degaset en doa dre
an tren daou gi maez d'e amezeien.
Tambour oa anvet an hini oa aet da
Geriel. An hini oa deus du-mañ oa
anvet Emil na mui na nebeutoc'h!

Ya distroet oa Emil peogwir e fote
dezhañ kavat ur marc'h houarn. Met
e levrann oa re baeur. Prometet oa bet
dezhañ Koulstoude pa veze gwerzch ar
pennoc'h bihan (ur quidoroc'hig un Tamn bras
eged ul lapin) veze prenet ur velo dezhañ.
Met sede na oa arrolaf ebet en ti, oa

netra da c'houzout an Eur nemet teurel
evreñ eus an trenou a dremene noz-deiz
e Kichen war linenn Pariz-Brest.

Sede pa voe gwerzhet ar pemoc'h bihan
Lart. e-lec'h ur marc'h houarn eo un tamm
orolaj eo voe fennet. Se ne rae ket Kerk
Emil... Ha sede chomet Piriou da sevel e
zri bugel. Un dra izkit avat. Soaz oa he
anv. Hogen atav veze anvet Piriou, he anv
familh oa. Neur ket bras e Breizh da
envel an dud dre o anv tiegezh. Ha
dreist-holl ar merc'hed veze roet dezho
bepred o anv-badez. Ha, vel eo...

Piriou-mañ oa ur vaouez farsus Ken
ma oa farsus. Oa ket ur plac'h diober
gwad fall daoust d. he dienez vras,
rak meur a dra a rae defot dezhi.

Oa melezour ebet en ti. Evit lakañ
he c'hoef e teure ermaez, a-dal d'ur
fennestr bihan oa e talben an ti. Eno
veze gwelet oc'h ober arveoi, tren ha
distrein he fenn, sachañ war he
fot-borrei an eil tu goude egile, ken

m. he dije tapet eün hag ingal an
daou du eus he c'hoef. An hini na
ouez ket an doare, a gave iskis an
arweñ se ar awalc'h!

Ma, un deiz oa, n'em gaver melezourion
da Birion sof. Kont. melezourion hep storn
met ne verne dezhi, oa ket figas.

Dirailhet oa bet un tren nepell
diouzh ar c'hontre. Un tren marc'hadourz
a oa, ha bez oa ebarzh arrebeuri: armellor
ha sklaserennoù Kaer. Torret oant bet hol
met an tammoù oant ket torret, eme Birion.

Dastumet en devoa Emil meur a
damm mentet brav da zegas d'he
lezvamm. Ma emezi n'eus droug ebet
ha gement na servijfe diwr vad bennak.

Pemaon o Komz eus an tren dirailhet se
e teu sonj din eus an darvoud. Skoet
voe va zammig spered gant ar gwallen
se. Rak lazhet voe ar mekanisian hag
ar "chauffeur". Ken alies am boa klevech
ar gaoz ken a sonje din am boa gweler
e gwirionez. Ha Kontañ raen da gement

hini a gare va selasi: Dirailhet an Tren e
Pont ar Vreizh. Lazhet ar mekanisian hag ar
"chauffeur" ha torret ur bern millionioù.

Dre fent vezent lakad da gontañ ar garg.
Un dro bennak pa oar deus da skizhan
o lâret hag o adlâret, am boa Kaseh
an dud da stoupañ dibalamour awalc'h.

- Div blac'h yaouank Kozh, un tamm re
gwinus a c'houlenne diganin evit an poump
gwech, Petra, Penwa ha Jelec'h oa erruet
an darvoud?

- Me oar se? emezon, Koster Kerner duse
in tu bennak, lec'h vez lâret "jato"!!!

hi ha lar pabarez, met Klevet am
boa veze lâret "jato" Koster Kerner.

C'hoarzhet o devoa an div blac'h Kozh
a leizh o c'hof gant va respont. Ken
bihan oar c'hoazh!...

Sont am eus da glevout Pivou o Kontañ
pegen brav degemer devoa bet e ti he fud
pa oa aet da c'houlenn aotre da zimeziñ.

Materz oa in un ti Komerz e bourk Pluned
pa devoa kavet ur yann. Seitek vloaz ne oa

Ken. He gad oa dall. mont a rae en dro da
glask bara. He mamm oa nefer. Bugale
all oa c'hoazh n'edont keh en oad da
c'hounit. Erru mah oa Soaz gant he
sorc'henn dimezin. Klevet he doa ur
sardon person kantron. Hag ouzhpenn oa
diboultrt a zoare dezhi e dilhad gant
ar vach-yod. Skampet oa Yann evel
ur c'hoazh foetet ja oa digoret an
abadenn. torret dezhan ar c'hoant dimezi.
Soaz he devoa tri bloaz ha tregont ja
oa aet, evit an eil tro, da c'houlenn
aotre dimezi d'ar ger. ha Krenan rae
c'hoazh dimezi, evel ur barr-delion, Ken
na oueze keh penaos digerin ar gaoz.

An dro se avat oa keh ur skampilhord
gant war ar renk. Un intañ gant seizh
bugel. Che! eme an hini gozh. Kav
skudcllad soue bemdez da gregin an
devezh! Hep Kontañ ar re deuf warlerc'h!
Ha, dimezet oa lepred.

Kaeroc'h. So addimezet goude marw ar
morian Kozh d'un intañ div-wech. Leh

tamallet dezhan bezan bel fenn karz da vev
e ziv wreg kentan... Planedenn an den? ...

— Marjoh —

Ma oa Pirion bihan ha treut evel ur
relegenn. Marjoh en eneb oa ur fothum a
blac'h : bras, tev, frammek evel ur gwaz, ur
vouez dezhi evel kroz ar c'hurun. D'ar
pender veze koef ebet gant Marjoh. Na lar-
blev ebet. un doare sac'h kafe koton du
veze war he fenn. Kalz a vevouzed a zoug
an doare boned-se dindan o c'hoef d'ar
c'houlz-se. Anwel oa ur saltet. (Serre tête?)

Biskoazh war ar pender n'am eus gwelet
Marjoh o tremen e goulloa. Bepred veze ur
samm war he chouk. Ur bec'h karz, pe
lotaf, pe velchon. Ur choukad gouzer, pe
ur choukad damer tan, sec'h, pe ul
linseliad deliou, pe geoh. Div vuoch
lart evel an toaz a zalc'he. Pad an deiz
veze o c'hrognal d'ar saout-se. Hogen

morse n'ez ae ar vach war o c'horr, ur
vaouez onesh a oa. Meh rust ha taer,
He fried ar gwerson kozh veze atav
war e vele. Seizh oa gant ar remm.

Ur boned noz veze gantan gant un
doupenn 'n e veg. Hag ar pezh a gaven me
iskis: un organel velen. Ken bras ma
tremenje ur gweneg rouz dre an toull -
oa e-pign eus e skouarn. Martez oa
bet div un dro bennak? Herwez Marjol
oa bet reh dezhañ drugen Kleier skouarn
en askont d'e boan doulagad.

Daou den yaouank: paotr ha plac'h oa
c'hazh er ger. Mont a raent da c'hounik
pa vezent barrek gant o labour er ger.

Melar oa ar paotr. Ur troc'h paotr
stumm d'e vamm ha dorniezh mah.
Strikan rae bep seurt ardivinkoù anezhañ
e unan.

Ober a rafe, a gente d'am zad, ur
c'harr-nij gant Road ha lien. En e
nijadenn gentañ ez afe eus Park al Loch
da Venez Bre! Manet oa bet d'ober.

Meh un ijinadenn all avañ oa deus brav-
gantañ da vah : Ur Spontailh-brini :

Un doare milin avel oa. Un taket koad a
frote war al loaisoù dre ma troent, ha
trein-herr a raent gant an disterañ takenn
avel. Un drouz ken istkis a rae ken ma ne
grede ket ar brini chom da straññ war
dro. Pa ankouae distignañ e ardivink
en noz e vire eus an dud da gouzket
ur c'hart-lez-tro-ronk. Ha pa dremene
tud war hed taol dimezhet an noz pe
beure mat e krede dezho o dije Klevet
Karr an Ankou pe ur seblañ bennak...

Tevagn oa an Tiegezh e ti Varfob. Elisa
he doa ijineth a lez-seurt-bravigoù divoas
da ginklañ an ti. gant Kartennou-posh
a rae avelerisù ha boestoù. Etre ar
presoù oa bountek spoue glas. Steredennoù
tailhet e paper arc'hantek ha se all
e paper glas sikore oa spilhennek er
spoue. En ti all ebet n'am eus marte
gwelet kement all... Bravigoù digoust
da vihanañ!...

— Tonton Pier —

Bep tro m eus bet gwelet, kizellet er
c'hoad dremm ur c'hernevad kozh, e
tave sonj din eus Tonton Pier.

Ur c'hozhiad sec'h evel ur geuneudenn
ur c'horn liban pri bepred en e c'henn
ken berr e dueleunn ma n'em c'houlenn
penaos na boazhe ket e vuzele
haq e vizied, rak evel m'eu deoda
dant ebet e ranke dere-hel e gorn
gant e gorn.

Ur paotr kozh farsus oa Tonton Pier,
ha gentil gant ar rugale. Tonton Pier
oa da daou diad bugale eus ar
c'hontre. Met ar rugale all a lare
holl Tonton Pier dezhan ivez.

Un deiz ma oa o tontañ du-mañ
ha me o turlutab en dro dezhan, e
roas din ur gweneg roue, ha me
ken diboele o vont d'hen rein anezhan
da mamm, n eus lareket.

— Sell, mamm : ur gweneg liban

digant Tonton Pêr. Hennesh ne dalv ket
kalz tra. Keta?

Tonton Pêr a glevas en despet d'e zivskont
-am gosh.

— Ma, rezont ac'h eus plac'h biban. Mamm
sur ne dalv ket kalz tra. Meh sell
aman un all. Gante o daou az po ur
"surprise" digant Hini gosh an Ti glas.

Mezh am boa bet. Ha keuz am boa
ivez da vezan bet ken diseven. ha
treuz evel just digant mamm!...

— Tintin Chan-Mari —

Un amezegez deomp a oa. Hon deouron oa
stok ha stok. mest ha mest end eün. Brasañ
mignonez mamm oa Tintin Chan-Mari. Oa na
kar na far din. met mamm a rae din
lavarout tonton pe dintin eus an dud a
gave dezhi dellezek a zoufants.

Un istim vras he devoa mamm evit he
mignonez : Furin plac'h. emezi a daol broad

war douar. Klavridik avat oa Chan-Mari
mamm ivez oa fall he yec'hed. Kordañ
brav a rae o c'hoaz, an eil o Kontañ
d'eben o zammou mizeriou. Dous ha
seven oant o diou hag o diou o doa
pep a bried feulz ha taer, net gougou-
an tu d'o damedat!

Pa veze tintin Chan-Mari o veta he
saout e Prat-bihan e lavare mamm din
mont ganti. Hi veze opezet war ur roched
blat e Kreiz ar jrad. Tambour ar c'hi du
n e c'hichen. Ar c'hi eo a vesae ar
saout. Ne gaven ket hir an amzer gant
Tintin Chan-Mari. Ken brav e Komze arzhin
ha plizadur am bez o welout Tambour o
Kregin e lost ar saout pa felle dezhe
mont dreist ar c'hleuz.

Frouezh oa kalz e ti Dintin Chan-Mari
rezin, per, koper, spered, avalou eostek
babu ha prun. Alies veze ur frouezhenn
bennak ganti en he godell evidon.

He gwelout a ran c'hoaz em enno.
atar veze ur c'hoef maet war he fenn

hag he dilhad vee Kalz metoc'h eget re mam
hi na labourer ket war dro ar boued-
loved. Perrine, ar verc'h, oa ur marc'h-
labour hag evezhiek. Kenan eus yec'hed he
mamm. Ur verc'h ar seurt ne vez ket
graet Ken.

Un deiz oa chomet Tintin Chan-Mari eil
mat war he gwel. Mont a raen gant mamm
d'he gwelout. Pell a chome mamm krog en
dorn he mignonez, an dour war o dour-
lagad o dour. Marvet oa da hanter he oad.

.....

— FILOMENIG —

Kentan interamant oan bet oa hini
Filomenig. Ur bugel lañsisant oa. He grette
ket, ne c'hoarzh ket, garmet a ra gant
ur vouezig trist ha gwan. Morlivet oa ha
treut ha roufennet. Oa ket roz vel ar
pouponoù all.

Un deiz oa marvet Filomenig. Un nebeut
mizoù oa. Klasket oan da zingen ar gurun.

da Filomenig. Mamm oa nec'het. Bihan
oan c'hoazh. Diskouezhet oa din gant
mamm jennaos veze douget ur gurunenn
en interamant. H'eo ket a benn an dorn
met gant daou dorn, an diwec'h en
fleg. Ha diwall, emezi da deukan na
da gouezhan. Ma vefe labezh ar
gurunenn wenn-se vefe se ur vevh.

Oa ket Kompez kaer an hentou d'ar
mare-se. Toul didoul ha leun a vein
ruilh. Ar bugale veze atav kignet
pennoù o daoulin gant al lammoù. Met
oa ket an deiz q' da gaout kann eus
bugale ar c'hantonier a greiz mont
da gas Filomenig d'ar Baradoz.

Frommet oan gant ur seurt Kefridi da
sevenn. En em welout a ran c'hoazh
oc'h ober an hent. Da gentañ diwall
da gouezhan o vont dreist an treuzoù
ha neuze dibab va hent dre greiz tré
ar poullou bihan er porzh. diwall da
vale er roudenn garr leun a fank
en hent moan ha gollet. Gwelout a

ran Elisa. merc'h Maryob. o tougen ar serj bihan
dindan he c'hagell. ul lien gwerndanheleg
o jakan ar serj. Tud war ribl an hent
och ober sin ar groag. o chapel en o
dorn hag o kemer renk en ambrougades.
An oferenn an Aelz am boa Kaveh hir.
Ar serj bihan joget er vered e Kichen ur
poull-beg. Elisa he doa Kemeret ar gwer-
nenn. Kaset vfe da lakat en ur framm
gant ur werenn warni ha merket elargh
am ar bugel maro. Gwellet am boa e
ti un amezeg all. Eno oa div fe deir.
Du-man oant chomet e tresetenn pres va
mamm. Hini Charles Vihan ha hini Maïa.
Goude oa bet bara gwer ha Kafe en
un ostaliri ha Kaveh o doa an dud
o zeod. Drouk skoueriet oan un famm o
wellet an dud o safarin raktal avel en
ur foar. Me grede oa dleet dezho chom
sivl da vihanen ar peurrest eus an
deiz evit drougen Kain da Filomenig.

— AN DREMENIDI —

Stank oa ar glasterien-vora un bugalez.
Nebeut a sizhunvezioù oa er blaz a gement
na dremene hi. Gwech avañ e tremene
daru pe dri er memes deiz.

Lod a zo bet chomet atav disañvez din
tudigori sioul hag abaf, a denne o goz
o tont en ti a gouez izel, hag a
zistoe raktal p'o dije bet ur pezh monez
pe un tamm bara, n'eur lavareb ur
Bennozh Doue ha Hctiñ mat a bep seurt.

Eus an dudigori sioul oa Ewanig-dou-
an-amzer. 'M eus klevet amur all ebet dezhan
E c'her oa de i Doue e'n amzer eme
Ewanig ! An holl a rae Ewanig-dou-an-amzer
outañ. Ne veze ket gwelet alies. Un tamm ti
en devoa, hervez, Kester Benac'h. Hag ur verch
en devoa ivez ha hi marteze gant un stron
bras : Mari Manac'h (Lady Mond) Hroumañ
ur velinerez en he yaouankiz, savel er
renk uhelañ an noblañs saoz ha pinnidik
mor, oa brokas Kenan e Kenwer he c'hen-
vroiz paour. Kinniget he devoa da Ewanig

dresañ e damm ti dezhañ. Lakaf un doenn
e-hlas warnañ ha rein ur banne muioc'h
a sklerijenn e-barzh. Nac'hed en devoa
Erwanig, gwasketoc'h oa evelse emezañ
gant e brenezh bihan hag e doenn soul!

*

Neuzg oa Mari Brig. Drell oa un famm,
un doare kleved ar brasoni a lavare mamm.
Ur plac'hig vihan sial, teurgn ha kempenn oa
digoullbar e veze atav he zammou dilhad
takonet hag adtakonet, met na foull na
rog ebet enne. Ken gweñ he e-hoef, ha
zoken he bisac'h.

Fentus oa gant he brasoni, un deiz e
konte d'ar mamm en devoa lavaret ar
Person dezhi : C'hoi val Mari 'zo ur châl
ponner ganeoc'h ! Neuzg he devoa pedet
mamm da vont da adwerennañ deiz Pardon
Krist. Deuit, eme Vari, du-mañ vo tud a renk.
Gtron Kernaman hag Gtron Keroual ha mateg
ar Person. Eveljust pa oa ken hegarab
veze doublet hec'h aluzenn dezhi.

*

un tammig sonj am eus ivez eus ur pasta Kozh
hag a oa un tamm doare medisin Kampagn
evel ma läre an dud: Lomm ar Boloñfer.

Hervez oa bel huncher en e amzer. Re
dener oa e galon d'ober ar vicher emezañ.

Sede oa distroet da labourer douar. Mel
kemereh gantan boazjou Kêriz: un daol vat
nebeut a labour, pourmen, chateal, peñskha
aet oa prim ha prim ar stal da stalig
hag ar stalig da netra. E vugale o doa
renket mont da c'hrouit p'an deoa keh aez
d'o skoliatañ. Heñ hag he bried oa aet
da Bariz ivez. Kaveh gantan plas en un
ospital, da sikour ober war dro ar re
glanv.

En e gozhi oa distroet d'ar vro, oa ger
ebet a bansionoù d'ar c'houlz-se. E vugale
marterez roe un tamm sikour dezhañ.

Mont a rae war-dro ar re glanv evit
e damm boued. Dac'h remed: topik?
ha dour Krenn? a erbede an aliesañ. Hervez
Ha neuze e Kontañ evel un den aet en
e vugaleaf. penaos mirdisined an ospital

a c-houlenne e ali fra veger war war
gant ur c-hlanvour.

Mamm he dije fent gantan. Ma, torret
he devoa bet he gar. Ha ma feiz na oa
bet nemet Lomm gouest d. he lakaat en
he flask. Sede ma tremene goude ur
wech an amzer. E di oa ur c-hraou
dirapar e hulin ar c-hleuzioù. Da di
Seurezed ar Bavrien oa aet da vervel.

*

— FAÑCH AR SKOUR —

Fañch ar Skour! Fañch al laou! Fañch!
Fañch! a huc he ar gremarded a-bouez o
fenn war an diaoul du man.

Treut 'vel urgioc'h, barvek. Lous, truilhek
skrinet. prest da goman poulh da unan
bennak atav. Lonker touet eveljust. Bez' oa
Fañch e gwirionez roue an oristaled.

Pa oan bihan. Bihan am bez' am ha
donfer outañ. Aliesik awalc'h e welen anezhan
Koulskoude rak ma oa eus Tonkedeg, bro
va zud. D'ar c-houlz-se veze o werzhan

spilhon ha paper-lizher. Spilhon ru
da lavet eo spilhon paper-ruz: 1 gweneg
ar c'houchad, ha spilhon paper glas: 2
weneg ar c'houchad. Gwerzhan rae un
touladig en e gwerzh-michan.

Evit ar paper-lizher avat oa un afer
all. N'ouls den eus e baper en arkont
d'al loened veze loferin o metk! -

Rak p'widik oa Fanch, ken p'widik
ma na oueze keh ar gont eus e loened.
Atav veze o Kaskalah (o c'hench park de!)

Ne gredan keh en doa Kalz a c'hounid
war e varc'hadourzh, daoust ma frene
an dud digantan un tamm dre aluzen
hag un tamm ivez evit tennañ peoc'h
eus e c'henoù. Meh un digarez oa dezhan
evit redek an tiez ha tapont da debr
ha da evañ.

D'ar merc'herioù veze foar er
c'houere-had, veze Fanch e plakenn ar
moc'h o sikour diskargañ ar c'hasedoù
moc'h bihan. Goude ma ne rae nemet
stokañ e zorn er c'hased, oa sañset

da gant e damm gwerzh butun, ha wazh a
se d'an hini a diharlute anezhan, rak
Klevout a rae raktal e Santamaria
dirak holl dud ar plas foar. Kerkent
hag en dije ur gwenneq ez ae gant an
d'an ostalini.

N'ouzon ket penaos e fada gant ar riu
er goañv. Na petra rae gant an dilhad
en dije en aluzen, en hanter noz veze
ataw.

Pa oa aet da fall gant an Komers ar
paper-lizher hag ar spilhoi oa en em
lakaet da ramoner, un digarez all da
bourmen gant un dormad gargel war veg
ur wazh hag un tamm kozh rask a
petra, un tamm binetteun reputet a
gredan.

Neuze oa graet dezhan ul lizegen
war e dog, gant Kanfarded Her ar
C'houerc'had merket warni e skritur
bras gant liv: Le Scourr Francois 1er
Ramoneur de France...

C'hwezhet da Fanch ! michañs ! Hag

ouzhpenn ur paper oa graet dezhan ivez
gant kached ar maer warnan. Douget
oa war e paper oa Republikan ruiz.
met oa, en deffet da se, a du gant
an daou du ! ... Ma, evelte oa -

Dimezet oa bet Fañch pichon. N'eus
filhenn na gant truilhenn, na plas d'hec'h
astenn. Dimezet gant unan par dezhan
he dach : plac'h ar paour Noz.

Pastred Vras ar C'hrouerchad dre fent
o doa laket un embann war ar Journal
hervez am eus klevet wa zud o koulz.

Roet oa dezhe o daou pep a dit a
nobl. Le Sœur de La Ville et Mlle
de la Noz ! Un tamm dilhad koulz ha
nevez, bet d'un astou bennak, oa war
chouk Fañch oc'h euredin, evit e wreg
n'am eus ket klevet netra. Un bugel ha
devoa hi ha unan all en roud. Sede
m'en devoa Fañch mab ha merc'h war
e anv. da veuañ dinor ar c'hlast, rak
biskoazh fowl labour a feson n'eus bet
graet en e vuhez, Evel fust oa ket padet

hir amzer an dimesi-se. Pei' hel oa koll
paper gante a dra sur.

Mai Vihan Sant Karre

Hag a bet all am eus touf outo c'hoazh :
ar sac'h Kozh. Houman veze ur c'horn biban
fri gante o rutunak evel ur patre. Neuz
oa gogez an aoregan, heman a rae stamm
evel ur plac'h. Ha Patre. Chani hanval
heman eus un Tad kedeleg gant e var-
gweun hir. Mont a rae e-pad an han-
da werzhan Kartennou. post d'an douristed
hag anvel veze gante emezan, "Pere Koel.

Meh bez' da ur gomandonez ivez : Mai Vihan
sant Karre. Biskozh n'am eus gwelch den
en oad evel Ken biban ha Ken strizh all.
ruz-ruz oa he davalagad. Seder awal. He
dremene Kel alies. En dro da Sant Karre e
veze ar penruian. En em c'houlenn a rae
penaos a rae da gaout dilhad biban awalic
evit 'n em wiskañ, rak sur n'he doa Kel

moien da bremañ traou nevez. Hogen ne vez
ket gwisket evel ur bugel. Ha gwiskeant
an dud 'n o oad oa kalz re vras eviti,

Estregot klaskerien vara a dremen i veljust
dre an ti. m'am eus dalc'het tont eus ar
ouenn mañ eo dre m'edont di-shant eus
an ordinaloù.

Ar gerent ne divent ket alies. Pell oamp
eus ar familh ha d'ar c'houz-se ne oa
ket a gori-tan da boumen. Guech e tave
va faeron e velo. Paotr yaouank e oa he
kalz e flize din. Va maeronez oa plañh
yaouank ivez (lepred eo daoust d'he zui pe
bevar bloaz ha pevar ugent) hi eo tostoc'h
dint a rae war he greid.

Eus va zad kozh ne chome ganin nemet
mamm va zad. Kozh ha daoubleget oa
ne deve ket alies. Fentus oa. Ket vez
d'am mamm fedin hag adpredin anezhi
da zebriñ pe da evañ evel pa vez bel
estren en ti,

Dont a rae ivez a-bell da bell un ston
oadet, gwisket Rann gant ur groez arc'hant
en he c'herc'henn hag ur gordonenn du
o terc'hel hec'h eurier. Medalennoù ha
skudennoù bihan brav a rae din, ha
goulenn rae digamin larout va Fater dezhi.
Ur c'hoar d'am mamm oa, he c'hoar heñvad
leanez oa met ranket he doa'n em
wiskañ en "sivil". E Sant Nikolas ar
Pelec'h oa. Met war he c'hort oa bijitan
kouentoù ha pa dremene war hec'h taol
e tene d'hor gwelout. Pell amzer oa bet
oc'h ober skol e Pedernez. Mamm oa bet
gant dija er skol eno. Ha va c'hoar vihan
d'he zro oa skoliater gant betek ma oa
Kouezhet klamr da vervel d'he dek vloaz.

Lavarout a rae din va zintin-seur e
fellfe din bezan fur ha sentus ivez evel
ma oa bet Maia va c'hoar vihan. Met
mamm a lavare dezhi penaos oa Kement
a gemm etre Maia ha me evel ma oa
etre an noz hag an deiz, ... Ma, ewel
oan graet.

- - - - -

— MARE AR G'HRENN-LAVARIOÙ —

Sede ma vez roet din gant mamm
va c'hoar vihan da skouer. Honnezh he
doa, hervez, an holl sioù mat.

Met bez' vez roet din ur patrom
all c'hoazh : va zad kozh, tad mamm
Chañ mai'n Olier. Un istim hog un
dougan dreist muih he doa mamm evit
va zad. Kozh. Ken alies ha bemdez e
kave mamm he zu da gomz din outañ
ha tennañ rae eus e vuhez pemdeziet.
Kement skouer vat posubl di am lakat
da vale war e roudoù.

He rae ket mamm a zisplegadurioù
hiz din. Klask a rae va c'hebeun evit
ar muiañ gant Krenn-lavarioù. Hi a
lare proverboù. Evel un tach e
sânke ar proverboù-se em c'hlopennig
nevez. Ha ma feiz ma n'am eus ket
ho lakat holl da dalvezout, chomet
int bet a-hed va vuhez em memor.

Un deiz end eññ 'zo beh dent son din da
furchal e don va memor ha Tede am eus
kavel en-dro da nav-ugent Krenn-lavar hep
kontañ an himennoù ankouet. 'michañs.

N'ouzon ket hag eñ oa eus he zad, he
deza mamm degemeret an holl grenn-lavarin
se. Hogen hep wech ma implije unan e fare
kerkent: Proverb ma zad. Doue d'en pardons -
Marteze eññ reññ muioc'h a bouez d'he ger
war va kered eo e lavare evel se.

Un tãva hepken eus va roll Krenn-lavarin
ar re a denne ar muiad da vare va bugalea:

- En dourfañs emañ ar garantez -
- Ken reterer eo foetañ evel bevañ -
- Ret eo deskin sentin arak deskin Komandin -
- Na rit ket d'ar re all ar pezh ne garfeñ
nefe graet deoc'h hoc'h unan -
- Be a vamm na dalv mamm -
- Ur gwennegezh espermet: 'zo welloc'h eget kam
dispiquet -
- E-lec'h ma vez stag ar c'harr a rank feurlin -
- Triabat lakat ar plouz re d'ar d'an tan -
- Ki kaset en devez am rak dour berve -

- M. hoc'h eus e. hoant da gasat ur mignon
mat n'it ket re alies d'en gwelout -
- Tr c'harzh he deus dioukouarn en
diavaez hag en diabarzh -
- An nam eo gwellañ Kiginer a go -
- Ur bater veur a sav d'an neu
Ur bater hir a sach a drem -
- Welloc'h eo rannan etre dek
Egel n'eo lezel unan hep -
- An hep a gign e vadul na gav ket
anezhañ da douzañ -
- En disfigians emañ an asurants -
- Eus ar Bet n'eus ket a Remed -
- Pec'hed anavezet a go hanter pardonet -
Evit klask bountañ ur famm fumez em
Spered a rae mamm gant ar seurt
Krenn lavaridi. Bez he doa ivez un
nebeut mat a reou fentus:
- A dammou oa graet e vazoù da yannon
Yannon ja oa deuet war ar Bed
He devoa bragezenn ebet. -
- Ur c'harzh manegh n'eo ket mat da
logota - Hag all, hag all, 'veljust

ar rimadellou a blize din Kenan :
- Bisig ar rous felec'h out beh ?

Ha : Hemañ n'eo a gwelet ar c'had
Hemañ n'eo a he reded
Hemañ n'eo a he zapet
Hemañ n'eo a he futeh
Ha Hemañ oa bihan bihan ha Kamm
Ha n'eo a beh tamm.

Ha neuze : Gouenn ar lavar din
E pe Bro e Timezin
Pe e Peurit pe e Prad
Pe er ger e ti va Zad
Pe e Peurit pe e Rom
Pe er ger e ti va Momm ?

- Bimbalanig Kaouenneg. Honnezh oa
hir Spontus. Kaeroc'h zo bistkoazh n'am
eus gallet derc'hel arf outi war he
hed. Kelou oa e Barzh eus Kement
Kloc'h oa e Bro Breger. Ar pavezioù
o Klotañ an eil gant eben.

Evit peñh a sell eus an divinaladennoù eo
va zad eo en deus beh desket din ar
re gentañ :

Ar C'hentañ n'am eus tont mah eo :

- Torrigos, torrigosig golod a vil bostig
ha du holl nemch e reor ? = Ar Souarenn.

- Ha neuze ! Duik, takon, berhe lost
ha filbichon ? = Ar C'hweneenn.

- Ha Petra zo ar muiañ kaval eus penn
ur gazeq = Penn ur marc'h.

Kanadennoù bugale n'am eus ket tont
da vezañ desket nemeur. Va zad avañ
a gane din in eur drupal ac'hanoñ war
e gavalin :

Ur marc'hig biban am boa beh
'oa deoic'h a Bluskelleg
Ar briz anañ ne oa ket bras
Ne gouste 'met pemp Kwenneq.

Ar briz anañ ne oa ket bras
Ne gouste 'met pemp Kwenneq
Marvel eo beh 'c'h ober e dro
'Barzh e maner C'hwec'h-heizek

Labour the dew in hini gozh
O chabapat ar poullou
O klask ar marc'h hag he fastred
Oc'h ober tro an herchoù.

Ha trouman all a gane in eur lakat
e votu koad tacher da strakal evel
ur gazez houarnet a nevez o trobal
war un hent bras:

Fortun a ya trezek Kintin
Ur c'horn buhun gantan'n e vin
Ur c'horn buhun gantan in e vin
Gantan ur samm Kanab ha lin

Pa ya Fortun war gein e varc'h
Tan ha moged a ra awalc'h
Konezh ur fuleun dan digantan
War gein e varc'h hep gont dezhan

Pa gomans an ton alumin
Komans ar marc'h da remuin
Komans ar marc'h da davalampat
Hag e tiskar Fortun a-blad.

Darn a lampe war ar c'hleunioù
Darn all a garge o botoù
Darn all a in em ouestle d'ar sent
Darn all a goll e Skiant.

March an diaoul eme darn all
Toudirititiam, Toudirititine
March an diaoul eme darn all
Pa hen klevet o c'hourignat,

Ha hounnan all hag he doa un ton hag
ul lusk Ken brav:

Ur c'hadig, div c'hadig, teir c'hadig rou,
Lofet en noz-mañ er bern pleuz.
Arc'hoazh da noz refont-darre
Ma gallañ, ma gallañ me dapo'nē.

Ur c'hadig, div c'hadig, teir c'hadig wenn
Lofet en noz-mañ er bern foenn
Arc'hoazh da noz refont-darre
Mar gallañ, ma gallañ me dapo'nē

Dibluina ar voualc'h ne blijfe ket din. N'ouzon

Keh eñt petre abeg. Nag ar rimabellou all a veze
klasket deskin d'ar rugale eñt michans o lakad.
Barrekoc'h war an distagadur. Eñl da skouer:
"Kloc'h bras Gras, n e blas" Na lavarout nan
gwech hep digalanin.

Un draig ivez a zisplije d'am skouarn. Klevout
dour an doenn o tiveran takenn ha takenn war
ur besel bennak. Kelornn pe gouevrenn, pe all.
Ha, tra fentusoc'h Klevout ar bloneg o raizan
er gastolodenn. Martez ivez ar c'hwez a veze
eñt un dra bennak. Met Kerkenh hag e
Kleven ar strakadennigoñ se e hasten tapout
foull an nor. Sont mah am eus, . . .

— HA C'HLENVED —

Abred vez lakeh el labour bugale ar
maezioñ. Pedon me yaouank ne veze Keh
Kaset ar rugale diwar ar maez d'ar skol
nemeur arark c'hwez'h vloaz, nemet fott
tre vezent d'ar beurt. Hogen Kalz a dammoù
labour veze desket dezhe ober hent Kregin

gant o studi. Mil maneur vez Kevch endro
d'ur menaj a dailh eus ur bugel. Da
gentañ en ti, da sikour o mamm: Kerc'hat
un dornad plouz eus ar bern da enaouin an
tan. Kerc'hat Skilhon. Mont da huchal da
lein. Rein greun d'ar yor. ha me oar...

Orañ kel bel biskoazh Tad Kaer gant
labourioù an ti. Kalz flapsoc'h a gaver
mont d'ar park gant va zad. Evit
tennañ floc'h eus va genou neze roek din
ur c'hozh tamm benveg reputel bennak.
ur vinekenn uzet betek al lagad, ur
rastell goad berroc'h he dent eget ur
fourcheteg ha troc'het a ratozh he zroad
dre an hanter, ur forc'h iñhan oa kel
hiroc'h he bizied eget va re. Met ar
benveg a blize din ar muiañ oa falz
iñhan Tad Kozh. Uzet oa betek ar c'hil
dall fust ha bihan-bihan. Ne deve ket
ar sonj din da lakat en arvar oa bet
ar falz-se hini va zad Kozh. Petra
en dije graet Koulskoude Chañ Mañ'n Olier
gant ar benveg a vetra-se? Met va

Zad a ouez fegement a bouez en doa evidon
an disterañ tra susitet eus va zad Kozh
Graet veze ta neuz da dremen an higolen
abar fas ar falz vihan. O nondedelle!
a lake va zad: tell penaos eo Lemm!...
ale troc'h radenn bremañ gant falz vihan
Tata gozh... Ha diwall da zaouarn. Oa
ket dañs, gant ur falz Koad am bife
troc'het kentoc'h va c'hig. Dont a raen
a-benn velkent da ziallbrigan ur radenn
bennak. Met ne bade ket pell pep
abadenn. Ar bugel a rank chench micher
alies.

Pa deue an eost e felle din ivez mont
da droc'hañ ed. An eost a bezh veze da
droc'hañ gant filzier d'ar c'houlz-se. Hañ
aze avañ am bezh al lañs war ar se
all. Va falz vihan a droc'he an fothañ
d'an douar. Ken Lemm veze Ken e tenne
elec'h troc'hañ!... Ne dañs veze
bet evidon ur falz Lemm. evel just.

Pa groge an tennañ palabeg e ae mamm
ha me da zastum warlerc'h va zad. Tri

je bewar dib-ab veze graet war ar patat-
! ar re vras, ar re greñ evit ober haderien,
ar re vihan da boazhat da gentañ d'ar mouch
hag ar re darchet, veze raet o divreinañ
gant ar gentell kent boazhat anezhe d'al
loened.

Hag a basianted a ranke wa mamm
da gaoñt ganin! Bep patat-geñn je doct
a ranke goulenn: Man, houman zo bras
avaloc'h? Man, houman zo re vihan?

- Bremañ te dastum ar re vihan war
va lezh, gant ar re-se n'ous ket da
n'em dromplañ.

Ya da! Michañs. Me dastum ar pañtron!
- Ne ragen ket avat! Ar re vras, ya...

Evit an avaloù oa un istor all. Aze
oa ket da zibab. Pa veze heñt ur
wegeñn oa met dastum d'ober, tout a-
dreuz. Ha neuze chakat, chakat avaloù
ket da gaoñt amzer d'ober goulennoù
Ha sur n'am bez ket kalz naon da
goañ. Un tamm froun gof kentoc'h.

Techet oan d'ar boan gof end-veñ, rak

ma oan techel da Zebriñ Hrogañ; Ili. danb
avalou. put, trinchenn, mouar, Kistin Kiz
begon-drez CKiz treut yeun ar goñ;) ha betek
roz-kaoled ... Houman go war hoc'h evit
porc'hell mai Dolo! e lavare mamm din.

Ma, tudou, ma oan beh techel d'ar
boan goñ; un afer all oa bet din ar boan.
gein.

Edon war va c'hwec'h vloaz. Kelou oa d'am
c'has d'ar skol. Krog oa mamm end eun da
ziskin din va lizherennou. e Titloù skriveh
bras er journal "L'Electeur des Côtes du Nord".
Prometeh oan da Seurezed Tregon. Siwazh!

Va zad a lare alies: Che ar plac'h vihan
man go mat da labourat! Ma, aet oan da
fall in un taol. N'am bife mui c'hoant da
redet, da grafat er gwez, da c'hoari na da
netra. Skuizh vezen in un sav. ha deut oan
da vezan nimeh ha grignous. Tamm na
debren. pe ken nebeut. An disterañ tra am
lakae da gouezhañ, ha joan din o sevel.
Betek lasañ va "saro" skoulmet a drein

am gloaze. Atav veze dorn pe dorn din war
va c'hein,

Alafin oan diskouezh d'ar medisin,
Kelou fall avat: Un askorn oa klav
em c'hein emezan. Mamm oa Krogel da
grenan gant ar spont. - O va Doue emezi
daoust hag en eo bet iñ em c'hloazh iñ ur
mod bennak. Nann, eme ar medisin,
ur c'hlenved eo, hag ur c'hlenved hir.
Ur sizhun goude oa daou askorn klav
ha ret oa din chom astennet.

Echu da vont d'ar skol. Trubuilh ha
joan d'am mamm baour, hag ur c'halvar
evidon chom hep bale, d'an oad ma
kar kement ar bugel finval. Goueros
an tamm ac hanon. Ur bugel klav ne
vez ket gourdrouzet. Graeh vez e dit outañ
dre drez hag evit tennañ peoc'h eus e
c'henon, hegoic'h a se a teu da rezan.

Tamm ebet ne blize din ar c'hozh touz
se am boa da gemer: eol moru? Wel' oa
ganin mervel!... Neuz veze frotet tret
din war va c'hein. O, iez, memes tra!

Hag en jegen tener oa va c'heim pasur. Meh
wastoch evit se oa c'hoazh. Trempet vezet
e dour klouar gant luten mor e-barzh. A.
se avat am lakae da fulorin. Mont da
gabouilhak dour, diarc'hen er poullou pe
er gwaziri oa plijus. hola. Meh began
divisket en noaz ha plantek 'n ur pezh
pentoniad dour? Euzhin raen. Oan keh
ur glesker, eo? Ar rediseineel n'ouzont
keh petra ijinan 'velkent!...

Un deiz, Tony mah am eus, oa deut va
maëronez d'am gwelout. N'edon keh mah
tamm ebek en deiz-se lepred. Hanter-
voreded e chomen gant ar gwander.

Pa zigoras va dabulagad da mamm ha
maëronez o diou o ouelan 'us d'am gwele
- N'eo keh brav da welout eme maëronez.

- N'eus met ar relegon outi ken eme mamm.

Un taol a skoad em c'halon. Bis koazh
n'am boa gallet gouzant gwelout va
mammig o ouelan ha komprenet am boa
oa danger mervel michant!...

- Man, me 'm eus naon, c'laris.

Dres da deus daou "bomme" div wasteleun
vihan avalouek gant maeronez. Adalek
neuze oan krogel da zebri tamnigou.
Pa veze brav an amzer veze kaset va
c'holc'had war ar c'hlagenn er brizheol.
Paour Kaez mamm hag a eurien he deus
tremenet o'ch ober war va gro, hag en
noz hag en deiz. Sonj mat am eus pa
veze nozvezhion rev am beze Kalz muioc'h
a boan. Pet veze dezhi sevel war va
gro.

H damm da damm da tec'het ar c'hleved
met pell oan chomet gwan. Skuizhan raen
o vale ha foken o chom em sar. Treut oan
vel ur gioc'h. Ezhomm am beze bet da
vont d'ar Sana. Met d'ar c'houlz-se
ne veze sikourek nemet ar beorien-du.
Am hini en dije an disterañ tamm
douar war e anv a ranke paeañ e
unan. Alies n. helle Ket.

Sede ma oan dinezhat Apontus o vont
d'ar Skol. Eizh vloaz echu. Gwir eo
anavezout a raen va lizherennou hag ur

silabenn bennak. ar sifrou ivez. Un deiz en
doa Kaset va zad ac'hanon gantan d'ar
bont. ha prenet din ul levr da zekin
lenn. Sonj mah am eus evel pa vije beh
dec'h eus liv ha furm al levr-se. E
c'holo oa roz gant tresadennoù du.

Ha vije beh roet din kaerañ tenzor ar
Bed ne vije ket beh muioc'h a lorc'h
ennoñ. Ket oa din dougen al levr-se
va unan. Va zad oa o vont da lakat
anezan e godell diabarzh e borpanh.
- Me dingo ma levr. Ro anezhan din.
Ket oa din rein an dorn e hoagh. oan
ket solud tamm ebet war va zreiz
a-benn neuze.

A-benn ma oa tremenet ar goañv
ez aen weller'c'h ha goude Park e
c'hellen mont alafin d'ar skol. Echu
neuze d' am Bed bugel.

Mez etretank oa beh e hoarvezhet un
neventi vras du-man. Pell a oa edo va
zud o Komz eus sevel un ti-nevez. Bihan

an arc'hant eweljust, ret atav gerboz.

Va zad a denne mein eus e barrou, gant sikour un tenner mein a-vicher fi'en dife afer gant bloc'hoù re vras ret ober dezho tarzhan gant poultre. Berniou mein mañson oa e Kement Korn eus Kement park.

Un dro bennak ja oan me krog da seblantout dont e-barzh oa beh divizeb kregin gant al labour.

Gant mont d'ar fol vihan ha ober un tamm dle, oa tu marteze da sevel un dra bennak welloc'h eget an ti pleuz izel, tenval ha moan hag ouzhpenn re dost d'an dour-sav. Oa ket gac'hus tamm ebet. N'eo ket mein a-rae diouer na pri ivez. Mein kaer end eeün, greun-glas oa war blas, je dost.

Ar gerent hag an amezeien devoa graet devezhioù charre da dostal ar vein d'ar ger.

Pa oa graet marc had gant ar meste mañson oa degast daou biker-maen da brientin ar ar mein benerez. Na biken nemet pep a vaen en o devezh. Eizh real bemdez oa ar jai

D'al lun ne raent netra Kouz lareh. Meh moun
da chopinata eus an eil ti d'ezile.

Unan anezho oa anvel August. am eus
sorf. Un den seven Kenan oa. Mamm a lare
dezhan ul lumvez bepred: Perak n'ez ket
d'an "Ti glas" da roula: ebec'h redet an
Tiez evelse? — Tiers, me job! eno! Koush
arc'hanb! Me am boa bel fent!...

Pedo kroget ar mansonerien gant al
labour oa deul ur pastrig d'o heul. O.
ne oa ket Kalz Koshoc'h evidon. Hennesp
veze oc'h ober an Troien pa veze ezhomm
hag a-hend all e Kerc'he dour d'ober
pui. Lusian oa e anv. Mont a rae
da gas ar morfolioi da vegañ d'ar
c'hovent d'ar Bourk.

Bep tro ma 'z ae Lusian d'ar Bourk
e teue ar mestr manson d'an ti.

— François, emezan, m'hoc'h eus ezhomm
un dra bennak. Lusian zo o vont en roud.

Un tamm ispisiri bennak veze ezhomm alie
rak mamm a roe da zebriñ d'an artizaned
foullmac'hek veze gant he labour, hag

ur rikour oa eiti Kaout ar c'hefridiar
bihan-se. Rei rae dezhañ ur gwennezh
daou da brenañ "bombr". Oa ket fallakr
tamm ebet ar paotrig. Bannañ a rae e
vadigoù ganin bep trô.

Bez oa un darbarer kozh a oa aïvel
Noel. Hennañ pa veze diouzh taol veze
ret d'ar mestr mañsoner derc'hel ul lagad
warnañ. Lontrek oa Spontus, soñj am eus
da glevout an evezhiadennoù dezhañ
— Hopala Noel! n'out ket o ledañ pri
war ar roger aze. Barrek oa da ledañ
ur c'hart-duror amann bep wech war
e vara. Da lakat hini. Kreñv en e
gafe oa memes tra

— N'out ket o lakat dour er pri. Diwall!
An deiz ma oa echuet ar mañsoniezh heñ
ar c'hoatad, oa taret din gant ar mestr
mont da gerc'hel ur bod ivin glas da
lakat war veg ar siminal: ar Maout-
mae. oa sañsel-se.

Aet oan betek Kommanth-Dreo da glask
ur bod ivin. Met allaz Doue! Oan ket

gouest da Zougen anezhañ. Deut oa Chan ar
Roy, ar vatez da Zegas din va bod iwin
du-mañ. Neuze oa ezhomm fleur da shagan
outañ. Fleur! Dae mañ oa Kch a fleur.
Ma, deut oa sonj din oa mammennou Kaol
el liorzh o taol had. hag edont dres en
o bleun. Gant va c'hontell rihan ruz
am boa troc'het ur vriad: fleur eoant
na petra ta. Meh ja oa erruch va
zad am boa Klevet jet Eur a oa aval.

Se ne rae mann. Graet oa ar "jeu" gant
ar bod iwin hag ar fleur Kaol. An
artizaned gwintek war lein an ti a rae
un todilhon o taboulinañ gant o morzolioù
war gozh beselloù houarn fil. Emichañs
vezent Klevet teie lev tro-rond...

Un tamm fred dreist an ordinal oa
bet an deiz-se. Petra? Nam eus sonj ebet.

Un dro bennak ja oa echu al labour
ha sec'h ar mogerioù oa graet an dilijan.
Dek paz oa d'ober ha petra Ken. Ma, ur
rann galon oa bet evidon dilezel va zi-
Kozh. Graet am boa un abadenñ ouelañ

- Me chomo' barzh ma zi kozh kaerh, a lare
A viskoazh on bet tetchet d'ar, h em stagan
eus an traoz kozh.

N'eo ket ur c'hastell o doa savet va
yud avat : daou bezh hag ur selier
war he hed gant daou droatad moger
"piedroed". Daou alumañ-tan. Daou prenest
hag ur prenest bihan en tu-dreñv o
sklarizennañ ar vint. Tze e kichen ar
prenest bihan am boa graet va annez,
azezet war ur bazenn gant ar prenest
en tu kleiz din, hag e vezen em bleud
enno o vriad, pe o lenn, pe o ch e
skrivañ gant ur boentenn war un tamm
maen-glas. Ha na plijas oa d'an noz
goañv klevout an avel o yudal war ar
sklent...

Bodet en dro d'an oaledad tan, na bouar
klevout ar grizilh o fouezh gwer ar prenest.

Eurus an nep en deus ti

Rak ermaez eo gwall diabri

Hag a bet kwech en deus laret mamm ar
c'prenn-lavar-se? Hag hemañ all 'ta!

Fenez eo well tiez vit parkoù!
ya evitus en gwirionez ar bugel en deus,
d'e c'houdorin a-bed e vuzhez un tammig
ti savet gant pean e dud. Ne vern pegeñ
dister e vez en deus eitan talvoudegezh ur
palez.

— DARvoudou —

A bep seurt darvoudou ha darvoudoù
o deus betek ur merk don em emfeññ. Mil
ha mil darvoud glac'harus o deus gwasket
va c'halon abaoe. Met viken, nemet mara
va zad, na zo chomet engravet em spered
evel ar re c'hoarvezhet em bugaleaf.

An darvoud en doa va skot an d'an
oa bet drouklagħ Erwan Derrien, an den
kozh-se a deus da zikouva zad da
dennañ mein.

An deiz oan Kaset gant mamm d'ar
vilin da gerc'hat bleud etu d'ober un
tullad Krampouezh da lein. Er mizjez du

e e helle bezan, n'on ket re sur. Plijant rae
din diskenn d'ar vilin. Un tamm partiad
a raen gant ar vagale. Bertina endeeün
oa va mignonez miññ Karet.

Ma, an deiz-se oam ket chomet da
dalonin er vilin, Job, ar Miliner, da ket
en e stumm er beure-se, en ket xeder ha
ket hegarat bepred.

— Lavar d'az tad emezan eo m'ann Erwan
Derrien, lazhet gant al laeron. Hast buan
mont d'ar ger.

Va zad oa e Park ar C'hoad, o skuilh
teñ m'ann beus soñj mat. Posubl oa din
tremen dre ar park neu distrein, Hogen
va bleud a neñhe ac'hanon, mamm
oa o c'hontrol he bleud, Sede me d'ar
ger. Ha da gentañ an darvoud sportus-se
d'ann mamm.

— Piv n'eus laret se dit ?

— Job ar Vilin, laret n'eus din laret
da data.

— O va Doue davus hag en eo gwir se ?
Kae buan da laret dezhan neuze.

Pedon erru er Park oa Albert Kelen o
Kong gant va zad. Deut oa da zegas ar
c'helen spontus se dezhan dre ma ouez
oant daou vignon bras. Va zad oa troc'het
dezhan ar c'hoant Kramponezh. Aet oa
raktal gant Albert.

Un dro bennak pa oa distro va zad hen
doa klevet an tenor eus ar munt.

Erwan oa e-tal ar prenestre o fakan e
damm chik butun gant un neudenn. An
daou lampon o doa tennet warnan a-
dreuz ar prenestre ha deut oa da gouezhan
war an oaled.

- Maw on! emezan di e wreg. tizhet on
em c'halon.

Hi oa war he gwele nouspet miz a
oa. Semplet oa gant ar spont. Al laeron
goude began furchet an ti etech n'o
doa Kavel nemet daou Akoad oa te'het
o Kas gante ar c'hig hag ar bara.

Ar paourkaezh Klambourez oa divatorellet
un dro bennak. ha hi goude n'oa ket bet
savet pell a oa he devoa Kavel nerzh

analc'h da zont da glask sikour d'an ti
nesañ.

An daou dorfetour oa Kavel prim ha prim
eus ar barrez nesañ edont. Daou chasseur
pe gentoc'h daou vrakonier a brene
poultre digant ar paotr Kozh. Sonjal
a raent oa arc'hant en ti. rak m'en
devoa gwerzhet e vuoc'h. Arc'hant ur
vuoc'h na bad ket pell. H. helle ket
Erwan mont da c'hounit peogwir oa
he wreg war he gwele. Evit netra
eta oa aet e vuhez ! An hini gozh
uzet a benn neuze gant ar c'hleñved
oa marvet eizh deiz warlerc'h Erwan.
An darvoud mantus-se oa bet an taul
divezhan eiti.

Un darvoud all oa c'hoarvezhek tost
d'ar memes amzer. Hemañ er familh nesañ
Breur na mamm, he breur nemetañ oa bet
lazhet gant e garr.

Se oa dres p'edo an ti-nevez war ar
stern. Miz c'hivrev, m'ar eus sonj, 1912
Un nozvezh oa erruet ur geniterez dinn

du-mañ. o terc'hel boulonfiri oa er C'hozh
Varc'had. ha dont a raent, he gwaz hag ar
mvel ar pennañ da regas bara, evl
diouzh an noz tro-pad oa an artisaned
du-mañ e pansion.

En noz-se, oam ket aet me c'hoazh em
loch, pa oa hi degouezhet gant he mateg
-he fried oa aet dija da di va contr
maro. Queze ket penaos ober he c'hefridi
gouelan rae. Trein en dro d'ar pod evel
ma vez laret. gouzout mah a rae petre
fromm oa o vont da rein d'am mamm.

Alafin oa deus ganti
- Tonton Paotr zo marv!
- N'eo ket posubl eme mamm.
- Lazhet gant e garr!

Mamm da aet liv ar maro en he c'herc'henn
ha kouezhet war he daoulun war blas
an ti. Ma breur! Ma breur zo marv!
Va zad oa kroget en he breac'h ha graet
dezhi azezan war ar bank. En oa ivez
ken strafuilhet all. E breur Kaer oa bet
adalek e oad tenerañ e vrasañ kamolad

amezeien oant. Bemdez o c'hoariz asambleg
o vont asambleg d'ar Skol. Kenseled
paotred yaouank goude, hag alafin breudeur
kaer. En, va zonton Paotr eo en devoa
graet ar raktres eus an ti-nevez, den
desket mat - e giz an amzer-se - den aherdek
ha leal. eil vaer e Donkedeg, istimel
gant an holl. Ur c'holl spontus oa, ur
gwell disoc'h d'e familh: an div verc'h
oa yaouank c'hoazh hag ar mat henan
va faeron-me oa oc'h ober e amzer
soudard.

Va zad oa aet Kerkent fed. a-vez da
Donkedeg. Mamm ne rae nemet gouelan
me ne ouezen ket petore ton d'ober.
Mantret eo an hini oan. rak me ivez
a gare kalz Tonton Paotr. Hag a-hend al
rannan rae va c'halon ja welen va mamm
o ouelan.

N'eo ket da genverian gwall farvoud
war an dud ha gwall farvoud war loened.
Padal, frommus eo ivez ha rivinus memes

pa gouezh ar fall war ar chatal.

Em bugaleaf am eus gwelch div wech
hevelp darvoud o c'hoarvezhout gant div
vuoc'h. Bezañ flemmet gant naered,

Unan an hini gentañ oa marvet, erru
leue pinner ganti, ur gwel goll d'ur
tieg bihan, ar c'hig evelus oa bet mat
da netra. Plantet oa al leen jasur e
Korn Park al leur. Un euzh oa he gwel
Koemmet evel ur varikenn.

An eil he doa bet muioc'h a chans
oa ar vuoc'h hec'h unan en toull Korr,
he zeed ganti hir ermaez he genou ja
oa erruet wa zad da gerc'hak ar Sasou
Baktal en deoa sonjel petra oa erruet.

Evel ur chans oa dres gwetur ar vutun,
o font eus Tregrom - ar Park zo war vord
an hent - Sede a ris wa zad dezhan
diskenn da sellout diouzh ar vuoc'h.

- H'emañ Kel gamin wa va binvioù hag
al louzon am eus ezhomm reh mat e
din mont d'ar ger. Da Kel a givri fan
d'ar c'houlz, se hag an amzer a bresse

d'ober war dro al loen paour hag a oa
bec'h warni e stad ma oa.

— Degas anezhi bepred etreset ar bourk
emezan kement-se diverret-vo. ma gell
bale c'hoazh. Daou gilometrad hent oa
d'ober da nebeutan, tostoc'h da dri,
Biken eme va zad u-erru ganti e
ber er c'hozh Varc'had.

— Me a zistroo raktal emezan gant ar
perzh a fell.

Ma, erru oa va zad gant he vuoc'h
e porzh ar Vutuner pa oa dres o pign
en e wetur. Kerkent oa pleat ganti
ha braveh mat oa dija a-benn ma
oa o Tistrein.

Sont mat am eus pegement a charre
avat oa bel o lakaah ar Vihanig da
gemer un dra bennak an eizhtez gentañ.
He zved oa bel skrabel dezhi gant
ur "c'hrilinoi" eme va zad ha pañet
goude gant un houarnruz. Da bel
al loen paour evit debriñ tamm, ur
banne gwelenn pa dija sec'hed awalc'h

Me ye da ginnig dezhi deliennoi kaol
dornadoi geot pe velchon, en aner
re dener ha martez un tamm seizet
oa he zeod e-pad un toullad devezhi
truez am boa spontus eus ar Vihanig
Ur Buoc'h Breton du ha gwenn ar seurt
ma oa meur a himi er vro d'ar c'houlz.

Am dudigon o dije am droakchañs da
goll ul loen bennak : Karez pe ruoc'h
a rae ur gest er barrez, ha rezent aotret
d'ober gant ar maer, Ur c'huzulier a
glaskent eus pep korn ar barrez da
vont gante d'ober o c'hest pep Kuzulier
eveljust en e gorniad. Po dije terret
ur gont deread, awalic'h da Brenan un
tamm loen all, n'ez aent ket pelloc'h
oa ket tanset da zastum muioc'h
egel talvoudegezh al loen Kollek.

Meur a wech am eus gwelet tud oc'h
ober seurt Keston, ha zoken da bell
goude ma oan aet i maez a rugel.

Met da be oad ez aer i maez a rugel.

Evidur-me va bugaleaf oa echu
an deiz ma oan Kaset d'ar skol.

Ya echu oa d'am Bed bugel. Echu
da Ved dispar an Huiore, ar C'hevren,
ar Frankiz Klok, an Efurusted espar
dispar, dishual ha digabestr.

Ar skol!?! Ur Bed nevez, Ur Bed
Kreiz. N'eus ket Krizoc'h eget an eil bugel
e Keñver egile. En em c'hloazhan reunt
marteze hep drougiezh, hep ar mennozh
d'ober joan, met gloazhan memes tra
ha gloazhan don a wechou.

Gloazadennoù diaez da ankouaf.
Meh ivez ur Bed marzhus, hoalus
strobimellus. Bed al Levrier-se leun
a sekredou-ma Kaver an alc'houez
arezhe - Ma man eme holl dennoù,
holl ouiziegezh ar Bed.

Al Levrier-se ha na ziskuilhout
aval o sekredou nemet d'ar re o c'har
Nemet d'ar re o douf, Nemet d'ar re
o c'hemer evel un Tenzor.

Alc'houez an Tenzor eo ar mestr skol.

Mestr skol! Na ponnerat da garg. Met hegen
enorus! Adalek an deiz kenhañ am boa komprens
e tleñ kaout doujañs evit va mettres skol. Ha
Kaly a anarudegezh nah am eus bepred dephi
an D^{le} yona f. ha d'ar seurez a sellañ
evel ur sañter. Sr Raymondine. Marie. aet
hi pell zo da anaon.

Met. Rak ur "met" a zo. pe, Kentoc'h, a oa
Kent bezañ gouest da danna ar magadurezh
buezhudus-se. Kuzhet el levioù oa reñ mat
din deskin galleg... Ar galleg daouet-se
n'am eus gallet biskoazh en em domman
outañ. Lenn ha skriveñ, ya, ha c'hoazh?
Met Komz va Jezuz?!? An nebeut galleg am
eus gallet pakañ em bisac'h a vez atav
en tu-dreñ, ha diaes da dapout, alies
e teu ganin ar ger Kontrol d'am mennoz.
Ar pezh a laka ac'hanon da vezañ tremenet
da sotoc'h eget am eus feson. Ma!

Da c'hras Doue ar C'hatekiz oa e Brezhoneg
hag al leor Kantikou. Arze oan e Kreiz oa
dañvez daoust ma Kaven gerioù disanavez
din. gerioù ne oant ket pemdeziek, em

c'hontre da vibanañ.

Ne fell ket din mont chiroc'h fenez.
Desrevellet am eus ul lodennig eus
va buhez: gallet am bife displegan
meur a dra all, sur. Met me souf on
bet torr-penn awalc'h evelse evit al lenner
gant lakat vo kavet unan, dezhan
pasianted awalc'h da vont betek penn
gant Va Bed Bugel

Echuet e Traon an dour
deiz ouel Sant Marzhin
11 a viz Du 1962.

